

Bunavestire, Icoana protectoare a Mitropoliei Clujului, Maramureșului și Sălajului, pictată de Gabriel Solomon.

† ANDREI

Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului,
Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului

Fiul lui Dumnezeu, fiu Fecioarei se face

na din sărbătorile mari ale Maicii Domnului este Bunavestire, pe care o prăznuim la 25 martie. Ne amintim acum de ziua în care Sfântul Arhangel Gavriil a vestit-o pe Sfânta Fecioară că ea Îl va naște pe Mesia (Luca 1, 26-38) și acum Se zămisește dumnezeiescul Prunc în pântecul său, prin puterea Sfântului Duh.

Marea lucrare ce are loc la Bunavestire o rezumă troparul sărbătorii: „Astăzi este începutul mântuirii noastre și arătarea tainei celei din veac. Fiul lui Dumnezeu, fiu Fecioarei se face, și Gavriil harul îl binevestește. Pentru acesta și noi, împreună cu dânsul, Născătoarei de Dumnezeu să-i strigăm: bucură-te cea plină de har, Domnul este cu tine”¹.

Fiul lui Dumnezeu se face om ca să-i dea omului posibilitatea de a se îndumnezei. Domnul Iisus Hristos a pus accent pe numirea Sa de „Fiul Omului”: „El a insistat să se numească Fiul omului pentru a arăta că, deși e Dumnezeu, S-a făcut cu adevărat Fiul omului El însuși”².

S-a făcut fiu Fecioarei. De ce? Ne spune Părintele Dumitru Stăniloae: „Nașterea Fiului lui Dumnezeu din Fecioară a ținut seamă de neputința imanenței umane de a se mântui prin ea însăși, de a sparge în sus orizontul închis al umanului supus repetiției și morții, de a încadra pe toți cei ce se nasc din Hristos după har în șirul celor «născuți» din Dumnezeu”³.

Este grăitoare în acest sens și slujba praznicului: „Taina cea din veac se descoperă astăzi și Fiul lui Dumnezeu, Fiu al omului se face, ca părtaș fiind la ceea ce este mai rău, să mă împărtășească pe mine din ceea ce este mai bun. Amăgit a fost odinioară Adam și dorind să fie Dumnezeu, nu a fost. Iar Dumnezeu se face om, ca pe Adam să-l facă Dumnezeu”⁴.

Consecințele sunt enorme. Domnul Hristos asumându-și firea noastră ne face pe noi toți frați ai Lui. În Evanghelia Judecării Universale, referitor la cei ce au lucrat faptele milei trupești și sufletești, Mântuitorul ne spune: „flămând am fost și Mi-ați dat să mănânc; însetat am fost și Mi-ați dat să beau, străin am fost și M-ați primit; Gol am fost și M-ați îmbrăcat; bolnav am fost și M-ați cercetat; în temniță am fost și ați venit la Mine” (Matei 25, 35-36).

Domnul, întrupându-Se, Se identifică cu tot omul, cu întreg Adamul. Atitudinea noastră față de oameni e de fapt atitudinea față de El. Povestirea spune că o mănăstire vestită a decăzut. Vocațiile s-au împuținat, credincioșii n-o mai cercetau, iar bătrânul ei stareț era dezamăgit. Dorind să afle cauza acestei stări de lucruri s-a dus la un mare duhovnic, care i-a spus: din mănăstirea voastră a dispărut dragostea și spiritul de comuniune. Într-unul dintre viețuitorii mănăstirii voastre este deghizat Hristos și voi Îl neglijați. Cum doriți să vă meargă bine? S-a întors acasă și le-a spus aceste lucruri puținilor călugări ce mai rămăseseră. Toți s-au problematizat și se întrebau în cine S-a deghizat Hristos? În paraclisier? În portar? În eclesiarh? În bucătar? Oricum, au început să-i trateze pe toți cu multă dragoste și atenție. Rezultatul? S-au înmulțit vocațiile, lumea a început să caute din nou mănăstirea, atmosfera era una minunată.

Sărbătoarea Buneivestiri ne descoperă două direcții în care este dirijată atenția noastră. Pe de o parte o preamărim pe Maica Domnului, care a primit să-L întrupeze pe Domnul Hristos, pe de altă parte, suntem chemați să fim atenți cu semenii noștri, care sunt frații Lui.

După Bunavestire, Maica Domnului a făcut un act de tandrețe și de filantropie, vizitând-o pe verișoara sa Elisabeta care era însărcinată în a șasea lună cu Sfântul Ioan Botezătorul. Și a rămas cu ea trei luni, până a născut. Maica Domnului, de îndată după întâlnirea cu Arhangelul Gavriil și după ce a fost adumbrită de Duhul Sfânt, a alergat la Elisabeta ca s-o copleșească și pe acesta și pe fiul ei nenăscut încă, cu harurile primite.

Pentru noi clujenii, pe lângă aceste aspecte de natură teologică, Bunavestire conține un motiv special de bucurie. Pentru că pe 25 martie 2006 era întronizat, de către Patriarhul Teoctist, Mitropolitul Bartolomeu Anania. Vechea Mitropolie a Feleacului cu descendență ștefaniană de la 1488, își relua activitatea prin hotărârea Sfântului Sinod din 4 noiembrie 2005. Mitropolitul Bartolomeu își încheia alocațiunea de întronizare cu cuvintele: „Trăiesc și eu bucuria zilei de astăzi, iar bucuria mea nu este altceva decât cântecul unei lebede care, înainte de a merge printre trestii să se culce, este de pe acum încredințată că un șir de aripi albe va luneca în urma ei, gata de zbor, sub cerul istoriei Transilvaniei”⁵.

Tot pe 25 martie 2011, Preafericitul Părinte Patriarh Daniel, după plecarea la Domnul a Mitropolitului Bartolomeu, mă instala pe mine în scaunul vlădicesc de la Cluj. Și acum ne străduim ca această sărbătoare să o organizăm așa cum se cuvine pentru că, socotim noi, ea este sărbătoarea patronală a Clujului, pe lângă faptul că este hramul Mitropoliei Clujului, Maramureșului și Sălajului. Nici n-ar putea exista o altă sărbătoare mai potrivită, pentru că toți creștinii, indiferent de confesiune, știu cât de importantă este Bunavestire și urmările Întrupării lui Hristos pentru mântuirea noastră.

¹ Mineiul pe Martie, Reîntregirea, Alba Iulia, 2001, p. 187.

² Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, Teologia Dogmatică Ortodoxă, EIBMBOR, București, 1978, p. 77.

³ Ibidem, p. 79.

⁴ Mineiul pe Martie, Reîntregirea, Alba Iulia, 2001, p. 201.

⁵ Eparhia Vadului, Feleacului și Clujului la 90 de ani, Renașterea, Cluj-Napoca, 2012, p. 15.

DIN SUMAR:

- Bunavestire în cântările Bisericii
 - PR. PROF. VASILE STANCIU.....(p. 2)
- Bunavestire în iconografia ortodoxă – MARCEL MUNTEAN..(p. 3)
- Carcera Mamertină – ALEXANDRU NEMOIANU.....(p. 3)
- Huliganii de ieri și de azi – AUREL SASU.....(p. 4)
- Mitropolitul Andrei la șase ani de la întronizare
 - PROTOS. BENEDICT VESA.....(p. 5)
- Pocăința, drumul spre mântuire, drumul spre cer
 - ARHIM. ANDREI COROIAN.....(p. 6)
- Pregătirea pentru Sfânta Taină a Botezului
 - PROTOS. SIMEON PINTEA.....(p. 3)

Bunavestire în cântările Bisericii

Pr. Prof. Vasile Stanciu

Bunavestire este prin excelență una dintre sărbătorile cele mai reprezentative închinată Preacuratei Fecioarei Maria, cu o vechime ce se pierde în negura timpului. Ea a pătruns în conștiința Bisericii și implicit a membrilor ei ca un eveniment istoric și deopotrivă eshatologic, cu profunde implicații în iconomia mântuirii neamului omenesc.

Fundament biblic, dogmatic și antropologic

În centrul evenimentului istoric petrecut în cetatea Nazaret din Galileea - potrivit relatărilor evanghelistului Luca 1, 26-56 - stă Fecioara Maria, întâmpinată de arhanghelul Gavriil, care-i aduce vestea cea bună, că va naște pe Fiul lui Dumnezeu din preacuratul ei pântec. Centralitatea Fecioarei Maria rezidă și din atitudinea sa plină de mirare și nedumerire față de vestea adusă de arhanghel, dar mai cu seamă din asumarea acestei vești, prin cuvintele: „Iată roaba Domnului. Fie mie după cuvântul tău!”.

Mitropolitul Filaret al Moscovei, citat de părintele Georges Florovski, spune într-o predică la Bunavestire: „În zilele creației lumii, când Dumnezeu a folosit cuvintele vie și puternice: *să fie...*, Cuvintele Creatorului au adus creaturile în existență. În ziua unică în existența lumii, atunci când Sfânta Maria s-a supus prin smeritul și ascultătorul *fie*, cu greu voi îndrăzni să exprim ce a avut loc atunci - cuvântul creaturii l-a provocat pe Creator să Se poaie în lume. Dumnezeu a spus, și El: *vei lua în pântec și vei naște Fiu și vei chema numele Lui Iisus...* Din nou, ceea ce este dumnezeiesc și incomprehensibil are loc - cuvântul lui Dumnezeu se pune în acțiune, permițând să fie întârziat de cuvântul Mariei: *cum poate fi aceasta?* Umilul ei *fie*, a fost necesar pentru realizarea puternicului cuvânt al lui Dumnezeu, *fie*. Ce fel de putere tainică este ascunsă în aceste cuvinte simple: *Iată roaba Domnului, fie mie după cuvântul tău* - că produce un efect atât de extraordinar? Puterea minunată a dedicației de sine curate și depline a Mariei, o dedicație a voinței ei, a sufletului, a gândirii, a nădejdiilor și a așteptărilor ei”¹.

Expresii muzicale și liturgice ale tainei

Relatarea evanghelistului Luca surprinde în detaliu *Cântarea Mariei*, acel sublim *Magnificat* din tradiția apuseană, ce a reprezentat sursa de inspirație pentru o seamă de compozitori din diferite etape stilistice ale istoriei muzicii, începând cu Claudio Monteverdi și Orlando di Lasso din Renaștere, continuând cu Johann Sebastian Bach și Antonio Vivaldi din Baroc, cu Wolfgang Amadeus Mozart din Clasicism, sau cu Krzysztof Penderecki, reprezentant al muzicii secolului XX.

Cântarea Mariei se regăsește la slujba Utreniei de duminică dimineața, după Cântarea a VIII a canonului și după cuvintele protoului: „Pe Născătoarea de Dumnezeu și Maica luminii, întru cântări cinstind-o să o mărim!”. Fiecare stih din cele șase ale cântării sunt urmate de „Ceea ce ești mai cinstită decât Heruvimii...”. Ea face parte și din creația vocal-simfonică românească a celebrului Oratoriu al Nașterii Domnului al lui Paul Constantinescu. Dacă încercăm o succintă exegeză a cuvintelor Fecioarei Maria, putem desprinde următoarele idei reflectate și în planul expresiei muzicale:

- Starea de bucurie a Preacuratei la aflarea veștii celei bune de la arhanghel, ca stare de spirit permanentă, și nu doar pasageră;

- Încredințarea că va fi cinstită peste veacuri de toate neamurile, tocmai datorită smereniei sale pilduitoare;

- Mila lui Dumnezeu se revarsă peste toți cei ce se tem din iubire de Dânsul; este teama sfântă a fiului față de părintele său; nu o teamă distructivă, ci una constructivă, ce naște comuniune și nu desparte, ci apropie și chiar unește;

- Cei mândri sunt reduși la tăcere de propria judecată, de propria conștiință, iar cei puternici detronați și înălțați cei smeriți, potrivit cuvintelor Mântuitorului: „Oricine se înalță pe sine se va smeri, iar cel ce se smerește pe sine se va înalța” (Lc. 18, 13).

Prezentul și expresia tainei

Imnografia Bunavestirii reflectă două realități: prima - începutul mântuirii noastre este ASTĂZI, adică la Bunavestire, și tot ASTĂZI, Fecioara pe Cel mai presus de ființă naște, și tot ASTĂZI, Dumnezeu, Cel ce Se odihnește pe scaune înțeleghătoare, scaun sfânt pe pământ și-a găsit, ceea ce înseamnă că Bunavestire este nu doar un eveniment istoric, ci și un continuum spiritual și profund real, ce se prelungește în istorie, dar care transcende istoria. Obiectiv, mântuirea neamului omenesc a început la Bunavestire, dar Binevestirea ca

dar al lui Dumnezeu poate surveni subiectiv oricând, iar mântuirea se îmbie și poate fi câștigată mereu în istoria personală a fiecărui ins prin chemarea de sus.

A doua realitate reflectată în imnografia praznicului Bunavestirii este arătarea tainei celei din veac, adică întruparea Fiului lui Dumnezeu. Se spune *arătarea tainei*, și nu înțelegerea ei cu mintea. Taina rămâne ascunsă, dar se arată, poate fi verificată cu văzul, dar nu poate fi pătrunsă, sau deslușită. Așa cum cântăm în irmosul Nașterii Domnului: „taină străină văd și preamărită”, sau în cel al Botezului Domnului: „nu se pricepe toată limba a te lăuda după vrednicie și se întunecă și mintea cea mai presus de lume, a cânta ție, de Dumnezeu Născătoare”.

Slava ... de la Laudele Utreniei praznicului pune în lumină tocmai neputința înțelegerii tainei cu mintea, dar nu suspendă taina într-un spațiu intangibil și nebulos, ci o leagă de realitatea concretă a vieții noastre, tocmai pentru a putea fi percepută ca atare și asumată, ca premiză a credinței: „Taina cea din veac se descoperă astăzi, și Fiul lui Dumnezeu se face fiu al omului, ca luând ce este mai prost, să-mi dea mie ce este mai bun. Amăgitu-s-a de demult Adam, poftind să fie Dumnezeu, și n-a fost, iar Dumnezeu se face om, ca să îndumnezeiască pe Adam”.

Maria, icoană a Bisericii

Potrivit învățăturii de credință a părinților, Maica Domnului, prin darurile sale, între care cel mai însemnat s-a dovedit a fi cel al smereniei, a devenit icoana Bisericii slujitoare și smerite, care se roagă și mijlocește prin toate actele ei liturgice unirea omului cu Dumnezeu, în modul în care însăși Preacurata a făcut-o. Teologul Karl Christian Felmy, făcând o analiză teologică a icoanei Maicii Domnului rugătoare din absida de răsărit a unei biserici, spunea: „Maica Domnului este un simbol, o personificare a Bisericii. Ca atare, ea își ridică din altar mâinile rugătoare către Pantocratorul reprezentat în centrul cupolei”².

Iosif și arhanghelul, slujitori și martori al tainei

Imnografia praznicului Bunavestirii, ca de altfel și cea a Nașterii Domnului, rezervă un loc și Dreptului Iosif, cel care este părtaș direct, în calitate de logodnic al Mariei, la arătarea tainei celei din veac. Troparul Acatistului reliefează grija părintească a logodnicului față de Maria, luând-o în casa lui, adăpostind-o și ocrotind-o, în ciuda faptului că și el era cuprins de mirare și nedumerire la vestea aflării că Fecioara va naște fiu, fără să fi cunoscut bărbat. Arhanghelul vine în casa lui Iosif, unde Fecioara se afla în rugăciune (Lc. 1, 26-27), este încredințat că are rolul de a vesti marea taină, și în consecință se adresează Mariei: „Cel ce a plecat cerurile cu pogorârea, încapă fără schimbare tot întru tine, pe care și văzându-L în pântecul tău, luând chip de rob, mă înspăimântez a striga ție: Bucură-te, mireasă nenuntită”.

Prezența arhanghelului Gavriil, ca slujitor și martor al tainei este pusă în valoare de una dintre cele mai frumoase cântări închinată Bunavestirii; este vorba de podobia glas 3 „De frumusețea fecioriei tale”. În textul imnografic se evidențiază prezența lucrătoare, activă a arhanghelului, cuprins de o mirare inefabilă și indescriptibilă, o mirare de dincolo de lume, o mirare îngemănată cu starea de bucurie, dar totuși inexprimabilă, aproape apofatică, care în momentul dialogului cu Maria este cucerit realmente de frumusețea fecioriei sale și de curăția ei prealuminată. Consecința acestei răpiri, a acestei bucurii sunt două interogații și o exclamație: „Ce laudă vrednică voi aduce ție?”, „Cum te voi numi pe tine?” și „Nu mă pricep, ci mă minunez!”.

Dar, iată textul integral al podobie: „De frumusețea fecioriei tale și de prealuminată curăția ta, Gavriil mirându-se, a strigat ție, Născătoare de Dumnezeu: ce laudă vrednică voi aduce ție? Sau cum te voi numi pe tine? Nu mă pricep, ci mă minunez. Pentru aceasta, precum mi s-a poruncit, strig ție: Bucură-te, ceea ce ești plină de dar!”.

În persoana lui Iosif și în cea a arhanghelului avem mărturia participativă, concretă și directă a celor două lumi la arătarea tainei celei din veac: cea văzută și cea nevăzută, așa cum se va întâmpla în noaptea Nașterii, când pământul aduce ca dar Pruncului peștera, iar îngerii cu păstoria cântarea.

Theotokos, mijlocitoarea iubitoare și smerită

Cântările Bunavestirii redau cel mai bine calitatea de mijlocitoare iubitoare a Maicii Domnului ca Născătoare de Dumnezeu, ca Theotokos. Iar această calitate este potențată tocmai de virtuțile smereniei și ale iubirii, comune atât Maicii cât și Fiului. Doar prin smerenie și dăruire Fecioara Maria are îndrăzneală la Fiul ei pentru a mijloci pentru noi, iar aceeași Maică Îl iubește pe Fiul ei cu aceeași iubire cu care se roagă pentru lume și pentru oameni. Biserica conștientizează puterea mijlocitoare a Maicii Domnului și, prin glasurile credincioșilor ei, o laudă pururea, așa cum expresiv se arată în Irmosul praznicului: „Ca de un chivot însuflețit al lui Dumnezeu nicidecum să nu se atingă mâna necredincioșilor. Iară buzele credincioșilor fără încetare să cânte cântarea îngerului și cu bucurie să strige Născătoarei de Dumnezeu: Bucură-te cea plină de dar, Domnul este cu tine!”

Dacă Domnul este cu Preacurata și nu s-a despărțit de ea, ci rămâne în veci în comuniune filială cu Mama Sa, prin Fecioara Maria, icoana Bisericii, Domnul rămâne și cu noi, iar vestea cea bună o poate auzi fiecare credincios, nu de la înger, ci chiar de la Maica Domnului, care, ca pe un prunc în brațe purtându-L pe Hristos, a dobândit îndrăzneală de Maică. Cu această îndrăzneală o rugăm pe Maica Domnului: „nu înceta a-L ruga pentru cei ce te cinstesc”³.

Bunavestire, ulei pe carton (20,7 x 22 cm), aprox. 1907-1910.

Autor: Parthenis Konstantinos (1878/1879 - 1967).

Bunavestire, ulei pe mușama (35 x 32 cm).

Autor: Parthenis Konstantinos (1878/1879 - 1967).

¹ ÎPS FILARET (Mitropolit al Moscovei), *Choix de Sermons et Discours*, traduse în franceză de A. Serpinet, T.I. Paris, 1866, p. 187, apud George Florovski, *Creație și Răscumpărare*, Compania Publicistică Nordland, Belmont, Massachusetts 02178, 1976, pp. 109-118.

² KARL CHRISTIAN FELMY, *Dogmatica experienței ecleziale*, Ed. Deisis, Sibiu, 1999, p. 149.

³ Stihovna Vecerniei glasului 2.

Tableta lunii

Carcera Mamertină

Alexandru Nemoianu

(Statele Unite)

Una dintre cele mai emoționante clipe petrecute în Roma a fost vizitarea Carcerei Mamertine. Aflată pe Capitoliu, „Carcera Mamertină” este o temniță sinistă, săpată în stancă, în fapt o gaură în pământ, neagră și umedă. Acolo erau ținute cei care erau considerați dușmani de moarte ai Imperiului și ai „slavei” sale, conducători de popoare ori mișcări cărora Imperiul le hotărâse exterminarea și care urmau a fi executați. Acolo au fost ținute, în vremea lui Nero, Sfinții Petru și Pavel, și din acea carceră au plecat amândoi în Rai. Despre cele îndurate aflăm vești în Epistola a doua către Timotei a Sfântului Pavel. Astfel, aflăm că cei mai mulți se fereau de El. Aceasta datorită faptului că cei ținute în Carcera Mamertină erau considerați criminali de drept comun foarte periculoși. Tot din aceeași epistolă deslușim de ce Sfântul Pavel își cerea „manta”, uitată la Troia. În carceră, bătrân și bolnav, el nu se putea încălzi și mai ales nu putea să se aperse de umezeala permanentă. Langă intrarea în carceră se mai poate vedea și locul din stanca de care a fost izbit capul Sfântului Petru. Iar aici și în legătură cu aceasta se poate face următoarea observație.

S-a tot repetat ca Imperiul Roman a fost doborât de creștinism. Este o afirmație adevărată, dar care se cuvine privită nuanțat.

În toate epistolele lor, Apostolii au îndemnat la supunere civică și la viața în pace. Creștinii au fost acuzați de la bun început de cele mai absurde lucruri cu putință. Instigarea contra lor a fost începută și menținută de conducerea iudaismului rabinic. Despre acest fapt ne vorbesc „Faptele Apostolilor”, Eusebiu în „Istoria bisericească” și Josephus Flavius.

„Secta” Nazarinienilor (cum erau numiți de către iudaismul rabinic creștinii) era acuzată de cele mai absurde lucruri: îndemn la răsccoală, nesupunere, canibalism etc. Sfântul Pavel este numit „fruntaș” și agitator. (Asupra pericolului pe care o asemenea atitudine nebună o reprezenta, avertiza însuși Gamaliel, cea mai de seamă autoritate scolastică a iudaismului rabinic al vremii (Faptele Apostolilor 24), „Și acum vă zic vouă: nu vă legați de oamenii aceștia și lăsați-i în pace, căci dacă această hotărâre sau lucrul acesta este de la oameni se va nimici, iar dacă este de la Dumnezeu nu veți putea să îi nimiciți, ca nu cumva să vă aflați și luptători împotriva lui Dumnezeu”). Instigate permanent, autoritățile romane au putut fi convinse să înceapă persecuția contra creștinilor. După ce a început persecuția, din trufia nebună a puterii, Imperiul nu a mai dat înapoi, nu a putut recunoaște că face o greșeală. (Iar această trufie dementă a tuturor imperiilor, incapacitatea de a admite greșeli, rămâne cauza căderii lor.) În aceste condiții creștinismul, mai degraba indirect, prin contrast, a expus defectele sistemice ale Imperiului, contradicțiile lui interne. Iar apoi iuțirea prigoanei, contra unor oameni care erau recunoscuți pentru buna-purtare, a schimbat opinia publică în favoarea lor și împotriva autorităților. Persecuțiile au avut efect contrar pentru Imperiu. Autoritatea lui morală s-a prăbușit, cultul oficial a ajuns bațjocură, și hidoșenia aparatului represiv a condamnat Imperiul la moarte în rușine. Ce se întâmplase era cel mai mare miracol: oamenii se preschimbaseră - din robi ai păcatului deveniseră supuși ai lui Iisus. Iar despre ce efect au avut persecuțiile și despre modul în care creștinismul a învins imperiul, ne arată unul dintre cele mai emoționante momente din acea vreme, al vărsării de sânge nevinovat.

Centurionul care avea comanda carcerii Mamertine, pe care-l chema Martinian, s-a convertit la creștinism, și ulterior a murit mărturisind pe Hristos.

Ne putem lesne imagina ce va fi fost acel om în cariera lui militară, ce fel de obediență totală va fi avut pentru „sistem” și regulile lui militare. Acel om a văzut cu adevărat Lumina cerească în cei pe care îi păzea în cea mai sinistă și mai vestită carceră a Romei. De la torționar și reprezentant al torționarilor, el a trecut fără șovăială în rândul celor persecutați și a mărturisit cu sânge credința dobândită, și prin aceasta, după făgăduința celor pe care îi ținuse în pază, dobânda viața veșnică. Aceasta este ilustrarea perfectă a puterii lui Hristos. Este puterea care „întoarce” pe om (înfăptuiește ceea ce grecii numesc „metanoia”, iar pe românește se numește pocăință) și creează omul nou, liber față de păcat. Această preschimbare a omului „vechi” în om nou este de fapt cel mai mare miracol. Căci este mai lesne lui Dumnezeu să înfăptuiască schimbare în ordinea lucrurilor neînsușite, care sunt în puterea Lui neconditionat, fără limită, dar omul este înzestrat cu libera voie, puterea de a alege între bine și rău. Convertirea centurionului Martinian a fost o asemenea minune. Convertirea lui a însemnat că, în fapt, Creștinismul biruie.

Bunavestire în iconografia ortodoxă

Marcel Muntean

În fiecare an, la data de 25 martie, creștinii ortodocși prăznuiesc Buna Vestire, una din cele mai mari sărbători ale Bisericii. Icoana care înfățișează acest eveniment ocupă un loc vizibil în pictura murală a naosului. În bisericile mai vechi, cum sunt biserica Hosios Lukas, din Boetia, și Daphni, de lângă Atena - ambele din secolul al XI-lea - tema *Bunei Vestiri* este zugrăvită într-una din trompele de colț, de sub cupola centrală (în nord-est). În bisericile de dată mai târzie, în care cupola centrală se sprijină pe coloane, *Buna Vestire* este pictată pe suprafața peretelui de deasupra coloanelor dinspre răsărit: Sfântul Arhanghel Gavriil deasupra coloanei din nord-est, și Născătoarea de Dumnezeu deasupra coloanei din sud-est. Când nu există astfel de coloane, ca în bazilicile fără cupolă, scena este zugrăvită în același mod pe perețele vertical de deasupra iconostasului.

Relatarea Sfântului Apostol Luca despre Buna Vestire (1, 26-38) a reprezentat sursa de inspirație pentru o bună parte din arta creștină, atât din bisericile orientale, cât și din cele occidentale, începând cu ultima parte a secolului al II-lea. Detaliile iconografice ale sărbătorii sunt culese mai cu seama din Evanghelia deja menționată, dar și din Protoevanghelia lui Iacov (datând, se pare, de la sfârșitul sec. al II-lea).

Praznicul Bunei Vestiri sărbătorește bunăvoirea Fecioarei Maria de a conlucra cu planul dumnezeiesc de mântuire a umanității. Este un praznic plin de bucurie, dar și de cutremur: cutremur în fața mării taine a dumnezeieștii smerenii, în asumarea omenității noastre; și bucurie înaintea răspunsului plin de dragoste și ascultare, dat de Sfânta Fecioară Maria, care a fost un pas de importanță majoră în realizarea mântuirii noastre. *Astăzi este începutul mântuirii noastre și arătarea tainei celei din veac; Fiul lui Dumnezeu Fiul Fecioarei se face, și Gavriil darul bine îl vestește, pentru aceasta și noi împreună cu dânsul Născătoarei de Dumnezeu să-i strigăm: Bucură-te, cea plină de dar, Domnul este cu tine* (Troparul glas 4). Culorile întrebunțate în această icoană împărtășesc uimirea și bucuria legate de praznic. În cadrul icoanei *Bunei Vestiri*, spațiul este marcat îndeosebi prin liniile oblice ale celor două socluri, în partea de jos și prin liniile oblice ale baldachinului tronului Fecioarei, în partea de sus. Acestea sunt privite de sus și reprezentate planimetric într-o ușoară perspectivă inversată. Arhanghelul Gavriil este cel dintâi purtător de cuvânt al veștii celei bune pentru mântuirea omului, al faptei celei minunate a lui Dumnezeu - într-

cât mântuirea omului nu putea veni fără fapta cea minunată a lui Dumnezeu. Alegerea Mariei, prin voința lui Dumnezeu, este pusă în acord cu încuviințarea ei conștientă de a conlucra. *A doua Evă* își dă încuviințarea, odată cu care El aduce în lume pe, *noul Adam*, prin care ne deschide drumul mântuirii noastre și participării la viața Sfintei Treimi.

În iconografia ortodoxă, tradițională, *Buna Vestire* este redată astfel: în partea stângă a compoziției se găsește Arhanghelul Gavriil, cu mâna dreaptă întinsă, binecuvântând-o pe Prea Sfânta Fecioara Maria, care se află în partea opusă, iar în mâna stângă ține un toiag, simbol al autorității mesagerului divin. Gavriil poartă tunică și himation. Este înfățișat în mișcare, cu un picior înainte și cu genunchiul îndoit, sub veșminte. Expresia chipului este solemnă, bărbătească, dar smerită. Uneori, o aripă se află încă în aer, în vreme ce cealaltă este lăsată în jos. Fecioara Maria stă uneori în picioare, în fața unui tron înalt, alteori așezată pe el. Poartă veșminte lungi care îi lasă descoperite: fața, gâtul și mâinile. Chipul și atitudinea ei exprimă modestie, prudență și smerenie. Stă cu capul înclinat în direcția îngerului. Cu mâna dreaptă face un gest de consimțire, în timp ce cu stânga ține un fus. Privirea, atitudinea și gestul ei ex-

primă cuvintele din Evanghelia după Luca: *Iată roaba Domnului. Fie mie după cuvântul tău.*

În fundal sunt clădiri ale căror forme elegante sporesc frumusețea compoziției. Deasupra lor, la mijlocul icoanei se află o reprezentare a bolții cerești, sub formă de semicerc, de unde izvorăște o rază de lumină. Lumina simbolizează harul Prea Sfântului Duh. Ea se oprește la aureola Sfintei Fecioare. Uneori se mai adaugă și alte elemente, dacă spațiul permite - de exemplu, o masă lângă Maica Domnului, pe care se află cartea Vechiului Testament și o vază cu flori. Aceasta din urmă simbolizează fecioria ei.

În icoanele pe sticlă transilvănene, detaliile enunțate sunt mult reduse. Întreaga scenă e dominată de cele două figuri principale și de prezența Sfântului Duh, sub formă de porumbel. Motive decorative, cu accente florale, populează compoziția ce este colorată în nuanțe vii de roșu-orange, ocru galben și albastru. Portretele sunt delicat desenate și pictate în alb. Simplitatea formelor și a liniilor, precum și a culorilor folosite, dau claritate mesajului scripturistic. Mișcarea este exprimată prin mâna Arhanghelului, ce stă ridicată spre cer. Scena pare să fie totuși încremenită, statică, dând sentimentul rugăciunii și al meditației.

Amintind de importanța și primordialitatea acestui praznic, Grigore al Neocezareei, în cuvântul său la Buna Vestire menționa: *Datori suntem a-i aduce lui Dumnezeu ca jertfe praznicale și toate cântările, însă dintre toate, prima se cuvine a fi adusă Buna Vestire. Căci Buna Vestire, care s-a adus celei pline de har, s-a făcut începutul tuturor bunătăților, întru tot lăudata iconomie a Mântuitorului, învâțătura lui de Dumnezeu inspirată și universală.*

Buna Vestire, sec. al XIX-lea, Școala de la Nicula, Colecția dr. Marieta Jianu, București.

Academicianul HORIA COLAN la 90 de ani: o sărbătoare a lumii academice clujene, Ediție îngrijită de dr. Ioan Lăcătușu și dr. Vasile Lechințan, în Colecția: *Centenarul Marii Uniri (1918-2018)*, nr. 10, Sf. Gheorghe, Editura Carpatica, 2016, 207 p. și cu ilustrații.

Numele Familiei COLAN rămâne înscris cu cinste pe răbojul Istoriei Bisericii și a Neamului nostru românesc; în latura bisericească prin vrednicul ierarh cărturar, academician NICOLAE COLAN, fost episcop al Vadului, Feleacului și Clujului (1936-1957) și mitropolit al Ardealului (1957-1967), dar și prin alte personalități culturale, între care și nepotul său, academicianul profesor dr. HORIA COLAN.

În cinstea celui din urmă, la împlinirea unei vârste mai mult decât patriarhale, ierarhi de seamă, colegi de breaslă, ucenici, oameni apropiați, l-au omagiat, într-un cadru festiv, în cursul anului 2016, la București, Sfântu Gheorghe și Cluj-Napoca (la 11 mai, chiar la data împlinirii celor 90 de ani de viață a domnului academician HORIA COLAN), în Aula „A. Domșa” a Universității Tehnice din Cluj-Napoca. Acest important eveniment a fost organizat de către Academia Română, Filiala Cluj (prin Dl. Acad. Emil Burzo), Academia de Științe Tehnice din România și Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca.

În această carte sunt „redate mesaje rostite în cadrul sesiunii menționate, dar și alte câteva texte prezentate cu ocazia altor evenimente și manifestări dedicate sărbătoririi savantului HORIA COLAN, în semn de prețuire pentru întreaga sa viață închinată științei, școlii, societății și familiei”, alături de distinsa sa soție, doctorița Monica Colan.

ISBN 978-606-8851-01-3

Lucrarea se deschide cu o frumoasă fotografie color, ce îl reprezintă pe profesorul HORIA COLAN în „tunică” de academician, urmată de Prefața editorilor și de Cronologia vieții și activității științifice tehnice impresionantă a celui omagiat.

Din Cronologia vieții academicianului HORIA COLAN, dar și din mesajele celor pomeniți mai sus, pe linie eclesiastică, în

frunte cu IPS Arhiepiscop și Mitropolit ANDREI ANDREICUȚ, iar pe cea tehnică, cu Acad. Ionel Valentin VLAD, actualul președinte al Academiei Române, reținem faptul că Acad. HORIA COLAN a văzut lumina zilei la 11 mai 1926, în Covasna, într-o familie de intelectuali; a urmat Școala primară la Berchiș - Severin, Liceul „Moise Nicoară” din Arad, pentru ca, între anii 1938-1940, să fie elev al Seminarului Pedagogic Universitar din Cluj (azi, Liceul „Emil Racoviță”), cu bacalaureat din nou la Arad, clasificându-se pe locul I (în 1944); în același an, a fost admis student, tot pe locul I al Facultății de Electromecanică a Universității Politehnice din Timișoara, cu licență în 1949; în anul 1950 a devenit asistent la Institutul Politehnic din Cluj, de unde va urca pe cele mai înalte trepte universitare; de pildă, în 1971, era doctor inginer, profesor și șeful Catedrei de Știința și Tehnologia Materialelor, dar și șef al Laboratorului de Cercetări pentru Tehnologia Pulberilor; în 1977 a devenit conducător de doctorat; după Evenimentele din 1989, pentru o scurtă vreme, a fost decan al Facultății de Mecanică, iar din 12 ianuarie 1990-1992, rector al Universității Politehnice din Cluj-Napoca; în 1991 a fost ales membru corespondent al Academiei Române, iar în 2010, membru titular.

Pentru activitatea sa științifică de excepție (până în 2006 avea 21 cărți, 236 lucrări științifice, 179 articole de cercetare, 3 invenții, 58 de contracte de cercetare), a fost onorat cu titlul academic de Doctor Honoris Causa al Universităților Pro Deo, New York (1994), „Gh. Asachi” din Iași (2003), cea Tehnică din Cluj-Napoca (2007), „Transilvania” din Brașov (2007), „Petru Maior” din Târgu Mureș (2013).

Este membru în diferite Comisii științifice interne și internaționale în domeniu; a participat cu lucrări la numeroase congrese din țară și din străinătate în care și-a prezentat descoperirile sale în domeniul tehnic; a fost distins cu diferite premii și ordine precum: cele patru premii ale Ministerului Educației și Cercetării din anii 1958, 1961, 1963 și 1968; membru de onoare al Societății Franceze de Metalurgie și Materiale (1991); cetățean de onoare al Mun. Cluj-Napoca (1997); membru de onoare al AGIR (1997); Chevalier de l'Ordre des Palmes Académiques, France (1999); Cavaler al Ordinului Național „Serviciu Credincios”, România (2002); „Crucea Transilvană” (2010), oferită de Arhiepiscopia noastră.

Din lipsă de spațiu, ne vom referi, în încheiere, la alte două calități ale Domniei Sale: ca *OM* și *FAMILIST*; vom desluși aceste calități din caracterizările făcute de către doi apropiați ai săi; „*OMUL* și profesorul HORIA COLAN și-a dovedit... în viață... spiritul său cald, camaraderesc, nota de distincție și prietenească manifestare, elocința calmă și temperată, sensibilă la frumos și la năzuința de perfecționare continuă” (Mircea Popa, p. 157); ca *FAMILIST*, împreună cu soția sa Monica au două fiice, Dana și Ligia, căsătorite, și doi nepoți, o fată și un băiat, astfel încât Academicianul HORIA COLAN și soția sa doctorița MONICA au fost caracterizați așa: „Indiferent unde ne întâlnim, întâmplător... întotdeauna și peste tot, *cuplul fericit* (așa îl consideră toți care îl cunosc) Monica și Horia era și este nedespărțit” (Onufrie Vințel, p. 163); cu adevărat modele de urmat, ca oameni și familisti, îndeosebi pentru tinerii zilelor noastre.

Pr. Prof. Alexandru Moraru

Breviter

Huliganii de ieri și de azi

Aurel Sasu

Hoza de grup a huliganilor de ieri se află în celebrul roman (*Huliganii*) al lui Mircea Eliade, din 1935. Întâia regulă de viață e „să rămâi tu însuși, să fii tu însuși”, să respingi „primatul colectivului pur” și să accepți toate consecințele actelor tale. Să-ți asumi libertatea de a greși, viața dusă la extrem și să admiți primatul elitelor ca soluție a ieșirii din biologie. Să crezi că, în viață, „există o singură acțiune eficientă, în care să nu te umilești (și) să nu te pierzi pe tine: creația, preaplinul visurilor și al forțelor tale”. Să faci în așa fel încât să exiști din necesitate, nu din *întâmplare*, să desfizi o umanitate condusă doar de instincte (ale foamei, ale minciunii, ale sexului și ale cruzimii), să nu cauți niciodată sprijin decât în tine și în realul înspăimântător al ființei tale. Să trăiești autentic, să birui prin propria ta putere sufletească, prin gândirea și simțirea ta proprie, concretă și intraductibilă. Să crezi în neamul tău ca eternitate, să sperii și să crezi hrănindu-ți gândul din ideea morții. Fiindcă numai conștiința de fiecare clipă a morții ne înalță „pe planul omului perfect”. Să faci din „contemplarea în suferință” suprema rațiune de a fi, să accepți destinul ca dramă metafizică, să trăiești istoria care *se face*, nu istoria care *se consumă* și să fii liber, fără să fugi de consecințele libertății tale. Să dai credit omului nou, celui spiritual, *presimțit*, revoltat împotriva intereselor de grup și politici de suprimare. Să coincizi cu viața ta, s-o trăiești în prezent și să te confrunți cu ea ca *dezordine necesară*. Să încerci să schimbi lumea din temelii, chiar dacă „mizeria definitivă” îți va sta mereu în cale. Este adevărat că „niciun suflet nu poate comunica perfect cu alt suflet”, dar nici regăsire de sine nu există fără această comunicare. Și, mai ales, să nu uiți că putrezirea începe acolo unde nu există lumină. Acesta este, pe scurt, profilul huliganului de ieri.

Huliganii de azi, ai marilor stadioane, ai luptelor de stradă, ai crimei organizate, mercenarii de carne vie, capii rețelelor de prostituție, traficanții de droguri, pungașii de drumul mare, samsarii afacerilor tenebroase, venalii ocultelor inginerii financiare, toate epavele corupției și toată leprozeria violatorilor de lege, beneficiarii neașezării și ai violenței nu au încă o carte dedicată lor. O carte pe care n-o va putea scrie decât cel care va înțelege drama disperării și furia polemică a lui Mircea Eliade. Mai exact, cel care-și va pune, va avea curajul să-și pună câteva întrebări fundamentale: Unde se află rădăcina răului și cum s-a născut această lume a intoleranței, a răzbunării și a morții spirituale? De ce s-a închis omul în „absența lui Dumnezeu” și de ce uităm „iubirea Lui nebună” (P. Evdokimov) pentru noi? De ce nu se mai aud cuvintele Lui pe buzele noastre (Daniel Turcea) și de ce nu mai știm asculta tăcerea lui Dumnezeu? De ce nu mai putem fi lumina necuprinderii Lui și, mult mai tragic, de ce nu ne mai este dor de eternitatea Lui? Grele întrebări, dificile răspunsuri. Citesc, din când în când, învățăturile duhovnicești ale lui Arsenie Papacioc: despre eroismul cunoașterii, despre salvarea omului prin om, despre suferința crucii, despre flacăra sfințeniei, adevărurile vieții și ale morții, evlavie, jertfă și asceză etc. În esență, imperative ale realizării și ale cunoașterii plinătății lui Dumnezeu în noi, pe care, într-o formulă mai generală, ca model educativ, Nichifor Crainic le includea în conștiința identității neamului. Sfaturi purtând aureola trăirii în Hristos, cărora un anonim (!?), on-line, a găsit de cuviință să le adauge un ipocrit avertisment: „De folosit aceste învățături cu prudență, ținând seama că Arsenie Papacioc nu a fost canonizat. Acesta a făcut parte din organizații legionare, mișcare de care nu s-a desolidarizat. Dumnezeu să-l ierte”. Invitație la cenzură, amenințare directă sau pur și simplu reflexul unei istorii incapabile să-și înțeleagă propriul ei nonsens? Sau toate la un loc? Cine știe? Sunt subversive învățăturile lui Arsenie Papacioc? Presupun altceva decât „jertfa de sine” (Mihai Eminescu) și unirea, prin iubire, cu Hristos? Sunt altceva decât o părtășie la preamărirea lui Hristos, cum ar spune Sf. Nicolae Cabasila? Și-au pierdut actualitatea experiențele profetice ale marilor iluminați launtric? Este o primejdie bucuria de a cerceta inefabilul divin? Cu siguranță, nu! Prin urmare, la ce bună făgarnică chemare la prudență, plină de grija unor complicități amabil-sfidătoare. Nu ne mai suntem noi îndeajuns nouă înșine?

Stând de veghe, în lume și în afara lumii Mitropolitul Andrei la șase ani de la întronizare

Protos. Benedict Vesa

Ansemnul specific al episcopului este vulturul. Pentru că vulturul este acela care are o perspectivă largă asupra lumii, privește realitatea de deasupra și se află în stare de veghe permanentă. Trăiește în înălțime, dar se coboară mereu în lume. Are perspectiva verticalității celeste, dar pe aceasta o amestecă cu orizontalitatea vieții pământești liniare. Nu în sensul confuziei, ci în sensul ridicării celei din urmă tot mai sus, până la cer.

Aceste două caracteristici dominante – orientarea celestă și starea de trezvie – stau la baza misiunii episcopale. Episcopul este cel care, pe de o parte, deși trăiește în lume, nu este din lume și pentru cele ale lumii, dar, pe de altă parte, veghează cu conștiințiozitate la mersul lumii și lucrează pentru viața păstoriților săi. Nu mai este un singular, ci o personalitate colectivă. Nu mai trăiește pentru sine, ci pentru întreaga lui comunitate și, în cele din urmă, pentru întreaga lume. Trăiește, arde și lucrează pentru poporul lui Dumnezeu. Iar criteriul mântuirii sale este limpede exprimat prin mântuirea celorlalți. Ne sunt proaspete în minte cuvintele Arhiepiscopului Justinian Chira, rostite într-una din predicile sale de la Rohia, care exprimă această atotcuprindere părintească: „Voi sta la poarta raiului și voi aștepta ca să sosiți toți acolo. Toți... Și mă rog să dea Dumnezeu ca iadul să rămână gol, și raiul să se umple de toți copiii lui Adam”.

Se împlinesc în această lună, de praznicul Bunevestiri, șase ani de la întronizarea IPS Părinte Andrei ca Mitropolit al Clujului, Maramureșului și Sălajului. Și acest moment ne provoacă la a ne opri, a poposi, a medita la (pe) trecerea sa sub cerul istoriei Transilvaniei. „Timpul zboară, se grăbește, vremea stă și vremuiește”, spune înțelepciunea populară. Aplicată Părintelui Mitropolit, această „stare”, această așezare a vremii este dată, de fapt, de realizările sale, de acum nu personale, ci comunitare. Nu întâmplător, conștient de efemeritatea timpului, repetă cu obstinație în cuvântările sale aforismul lui Lucian Blaga cu referire la trecerea timpului, care, adresându-se lui Dumnezeu, îi zice: *Oprește trecerea. Știu că unde nu este moarte, nu este nici iubire. Și totuși, te rog: oprește, Doamne, ceasornicul cu care ne mășori destrămarea!* Timpul se grăbește, tocmai de aceea Sfântul Pavel ne îndeamnă să „răscumpărăm vremea”. Argumentând această realitate, în mesajul de Anul Nou 2016, IPS Sa afirma: „Noi suntem niște călători. Timpul călătoriei noastre se împuținează de la an la an. De aceea, trebuie să fim foarte zgârciți cu timpul. Ne spune Sfântul Pavel: *Luați seamă cu grijă cum umblați, nu ca niște neînțelepți, ci ca cei înțelepți, răscumpărând vremea, căci zilele rele sunt (Efeseni 5, 15-16)*”.

Ne-am obișnuit ca la momentele aniversare să evidențiem una sau alta din lucrările deosebite ale IPS Sale, din nou nu atât ca personalitate individuală, ci, mai ales, ca personalitate colectivă, așa cum am argumentat mai sus. Dacă ne-am referi exclusiv la primul aspect, un astfel de demers, cel puțin din punct de vedere ascetic, nu s-ar justifica întru totul. Însă, ca personalitate colectivă, acest lucru este deplin argumentat și necesar, nu atât pentru dânsul, cât, mai ales, pentru cei care beneficiază de prezența sa spirituală și lucrativă. În acest material ne vom opri la cele două componente evocate deja, specifice „psihologiei vulturului”, – trăirea în văzduh (cer) și starea de veghe.

Referindu-ne la prima componentă, Părintele Mitropolit Andrei, în toate cuvântările sale, în slujirea preoțască și în însoțirea părintească pe care o face, indică și îi orientează pe păstoriții săi spre cer

– „Mai aproape de Hristos”². Într-una din meditațiile sale, acesta afirma: „Dacă ne îndepărtăm de Hristos, în suflet vine iarna și frigul. Sufletul moare, iar omul nu poate face nimănui vreă bucurie, nici chiar lui însuși. Aceasta-i tragedia lumii contemporane: îndepărtarea de Hristos!”³. Resursa pentru un astfel de discurs este limpede ancorarea în frumusețea dinăuntrul lumii, sădită de Dumnezeu, dar și cea dinafară, la nivel de proiect, care exprimă dinamismul transformării lumii în sensul planului originar. Aici se întâlnește omul contemplativ, omul duhovnicesc, omul sensibil și atent la detaliile lumii, cu cel pragmatic, activ, vizionar și preocupat de ctitorii. O însoțire destul de puțin frecventă în zilele noastre.

Vocația sacerdotală, în mod special aici, presupune o atitudine profetică, care să aibă în vedere, pe de o parte, contestarea unei perspective strict orizontal-materiale, iar, pe de altă parte, să indice o orientare evident vertical-celestă. În cele din urmă presupune exprimarea unei ambivalențe, a unui paradox rezolvabil doar în spațiul spiritual – a fi în lume, dar nu din lume și pentru cele ale lumii. Ne aducem aminte de asocierea pe care o face Virgil Gheorghiu, încercând să exprime această realitate, cu orhideea, plantă de origine tropicală. Pădurile din această regiune sunt foarte dese. Din dorința de a a-și continua existența și fiindu-i necesară fotosinteza, se cațără pe trunchiurile copacilor și își aruncă o parte din rădăcini „în cer”. Pare să ducă o existență de nuanță

amfibiană – și pe pământ, și în cer. Mitropolitul Andrei, prin preocuparea edilitară intensă, este bine ancorat în realitățile cotidiene materiale, dar, prin slujirea liturgică și viața duhovnicească angajată, își extinde rădăcinile în cer, își leagă existența de cer. Este prezent aici acel paradox teologic „în lume, și totuși în afara lumii”.

Pentru cei apropiați, două sentințe/întrebări devin leitmotiv în intervențiile sale: „Sunt multe de făcut!, ce apare atât în zori, înainte de a începe ziua de lucru, cât și seara, cu un sens vizibil conclusiv, urmată de o interogație „Oare astăzi am făcut destule, am făcut suficient?” Acest lucru, pentru că știe că timpul este un interval în care suntem chemați de Dumnezeu să lucrăm în via Lui. Tocmai de aceea îl folosește la maximum, cu o dorință de nestăvilat de a

lucra, atât pe tărâm material, cât, mai ales, spiritual. Dar tot timpul împreună. Nici spirit activ, fără viața interioară, dar nici spirit contemplativ fără prezență pragmatică. De aici decurge și principiul imediateții și stării de veghe, cea de-a doua dimensiune evocată în acest material. Nu își permite să trăiască viața la modul parțial, pentru că timpul vieții este un dar, care trebuie lucrat. Și, în plus, se mai cere „intuiția prilejului”, în contextul vigilenței de care pomeam – fiecare moment important din viață este o invitație punctuală din partea lui Dumnezeu de a face ceva. Altfel riscăm să îl pierdem și, este cert, nu se va mai putea recupera, răscumpăra sau fructifica.

O astfel de prezență nu este tot timpul comodă... Uneori este chiar greu de înțeles, pentru cei care „uzităm” o logică reductivă și care nu simțim lucrurile „de deasupra”. Și reacțiile în consecință, fie involuntare, fie intenționate, pot provoca răni „vulturului”. Oricum, lovituri, atitudini, non-concordanțe pot apărea doar atunci când vulturul se coboară foarte jos pe pământ, și aceasta doar pentru a indica celor lipiți de el văzduhul, dar dispar foarte repede pe măsură ce „vulturul rănit” se ridică spre cer. Ele rămân sortite pământului, acolo unde și apar și de care se leagă. Dar vulturul niciodată nu va înceta să zboare în înălțimi și să stea de veghe, odată ce s-a obișnuit cu văzduhul rarefiat. Pentru că rana de jos este vindecată de dorul de sus, de rana dragostei, care, spre deosebire de cea de jos, este permanentă și vindecătoare. Și are putere să o înghiță pe cea de jos. Și, ceea ce este și mai important, această rană de sus aduce cu sine responsabilitatea misiunii de a-i înălța pe cei de jos, indiferent de starea în care se găsesc sau de dorințele lor, dincolo de limitele lor, la marea chemării de sus...

Întru mulți ani, Înaltpreasfințite Părinte!

Călătoria icoanei Maicii Domnului

Ierom. Maxim Morariu

u binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Andrei, în perioada 16-26 februarie a acestui an, icoana făcătoare de minuni de la Muzeul Catedralei Mitropolitane din Cluj-Napoca, cunoscută în istorie și drept icoana de la Ilișua, soră a celei de la Nicula, a fost dusă în procesiune la Constanța, înspre locurile în care s-a zămislit creștinismul românesc genuin.

Evenimentul a fost prilejuit de sărbătoarea unuia dintre hramurile Bisericii „Sfântul Nectarie de la Eghina și Sfântul Teodor Tiron”, păstorită de părintele Marinel Pădure. La intrarea în oraș, icoana a fost așteptată de un sobor de preoți, în fruntea căruia s-a aflat chiriarhul Tomisului, Înaltpreasfințitul Părinte Teodosie, însoțit de o numeroasă mulțime de credincioși. După cuvântul de bun-venit al ierarhului, Maica Domnului a fost primită cu onoruri, fanfara Raja din localitate intonând imnul național. Apoi, pe toată durata drumului pedestru de la intrarea în oraș și până la biserica prăznuită, unde icoana urma să fie amplasată spre închinare, s-a săvârșit slujba vecerniei, ce s-a continuat și încheiat în demisolul locașului.

Amplasată în biserică, icoana a fost apoi cercetată, în toată perioada pomenită, de câteva zeci de mii de credincioși constănțeni. De asemenea, prin bunăvoința părintelui paroh, Marinel Pădure, zilnic, în sfântul locaș s-au săvârșit zilnic Sfânta Liturghie și Taina Sfântului Maslu, astfel încât, pentru rugăciunile clerului și credincioșilor, o mulțime de binecuvântări s-au revărsat asupra clerului și credincioșilor din urbe.

Icoana Maicii Domnului de la Ilișua a fost pictată, după estimările specialiștilor, cândva în jurul anului 1672, de către pictorul Luca din Iclod, autorul fiind aceeași persoană cu cel căruia i se datorează existența icoanei făcătoare de minuni de la Mănăstirea Nicula și cea de la Mănăstirea Strâmba, din județul Sălaj. În anii 1717 și 1730, ea a lăcrimat, ultima minune fiind certificată chiar de către autoritățile austriece ale vremii și de o comisie, formată din călugări catolici, care a fost chemată să investigheze faptul neobișnuit. În perioada comunistă, a fost adăpostită în Biserica de la Calvaria și, între anii 1992-2012, în Biserica Ortodoxă din Mănăștur. Din acel an, ea face parte din patrimoniul Muzeului Catedralei Mitropolitane din Cluj-Napoca.

¹ Renașterea, ianuarie 2016, p. 1.

² Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2016.

³ Renașterea, ianuarie 2016, p. 1.

Pocăința, drumul spre înviere, drumul spre cer

Arhim. Andrei Coroian

Pocăința este cel mai important cuvânt rostit de Dumnezeu pentru omul născut în păcat și muritor. Pocăința este cheia învierii sufletului, cheia și ușa veșniciei și nemuririi. Pocăința este taina și poarta iubirii și a fericirii, după care tânjim și pentru care suntem zidiți. Este singura care poate duce ființa umană în comuniunea iubirii veșnice și cerești. Pocăința este fără de sfârșit pentru că este o creștere infinită în iubire și o adâncire nemăsurată întru smerenie.

Pocăința este primul cuvânt prin care Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu venit pe pământ, îi cheamă pe oamenii căzuți să revină în Împărăția lui Dumnezeu, de unde au plecat prin neascultarea iubirii părintești. Este primul cuvânt rostit de Sfântul Ioan Botezătorul, Înaintemergătorul Logosului, întrupat în condiția noastră umană. Hristos vorbește ca un Om, chemându-i pe oameni, dar este și ca Dumnezeu, venit din cer. Mântuirea și salvarea omului este concepută de iubirea și sfatul comun al celor Trei Persoane ale Preasfintei Treimi: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt, dar se realizează concret prin iubirea și jertfa Fiului, care arată omului vizibil iubirea Sa dumnezeiască și cerească.

Toată viața noastră este o pocăință. Un proces nesfârșit de curățire, iluminare și îmbunătățire. Sfântul Ioan Damaschin numește pocăința (metanoia), schimbarea sau întoarcerea omului de la păcat la virtute, de la diavol, de care ascultă omul când păcătuiește, la Dumnezeu, de Care ascultând, se mântuiește. Pocăința este așadar și drumul nostru spre veșnicie, drumul de pe pământ la cer.

Pocăința continuă este singurul mod de păstra firea omenească în nepăcățuire. Petru s-a lepădat o dată de Hristos, dar a plâns toată viața această lepădare. David împăratul și prorocul a preacurvit și a ucis, iar apoi a plâns o viață întreagă, trăind în plâns și umilință, continuând și drumul sfințeniei.

Toată viața să o trăim cu Dumnezeu în fața noastră, în prim-planul vieții noastre, iar alegerile noastre să fie după voia Lui revelată în cuvântul Scripturii, cum spune sfântul Antonie cel Mare.

Sfântul Siluan Athonitul ne îndeamnă să păstrăm pocăința și umilința pentru a ne păzi de gândurile perfide ale mândriei și ale slavei deșarte (adică de laudele și aprecierile oamenilor), spre a nu cădea din nou în păcat.

Experiența dovedește că, după orice gând de automulțumire, de autosatisfacție duhovnicească, suntem pândiți și de alte gânduri păcătoase. De aceea Părinții au statomicit ca bază a vieții duhovnicești *osândirea și defăimarea de sine*. Adică noi trebuie să trăim toată viața cu o adâncă zdrobire de inimă, cu străpungere a inimii, care izvorăște lacrimi duhovnicești. Acestea sunt la început de căință și de durere, iar mai apoi de bucurie și de mulțumire.

În Pateric există o povestire despre importanța pocăinței, care ne lasă multe învățăminte. Se povestește că un înger căzut (sau demon întunecat) a bătut la poarta raiului cu o întrebare pentru Cel Atotputernic. I-a spus îngerului de serviciu din poartă: „Întrebă-l pe Dumnezeu, cum aş putea să fiu primit din nou în rai?” Dorind a reveni la viață înger luminat. Și a întrebat îngerul pe Dumnezeu, iar Dumnezeu a răspuns: „Du-te spune-i, să-mi aducă cel mai de preț lucru din lume... și așa îl reprimesc!” Odată auzind cuvântul, îngerul căzut a început să cutreiere lumea în lung și în lat. „Ce pot să găsec eu bun și de mare preț, se întreba, întru această lume degradată? Sunt numai păcate, numai mizerie și suferință”. Și negăsind nimic, s-a afundat în adânc de ocean. Acolo a văzut o scoică rănită care scotea o perlă, din rana ei și suferința ei, transfigurând-o. A dus această perlă la cer, iar poarta raiului s-a deschis puțin. „Este un lucru bun ce ai adus, dar nu cel mai de preț”, i-a spus Dumnezeu... „Mai caută!” După luni de căutare, când nu mai avea vreo speranță, colinda abătut păduri și lunci. Pe marginea unui râu doi copii se jucau în apă. Cel mai mare avea vreo zece ani, iar frățiorul cel mic cinci sau șase ani. Deodată valul îl răpește pe mezin cu mare iuțeală. Fratele mai mare se aruncă în valuri și-l salvează, dar el este prins de val, iar mai jos, la o cascadă, s-a înecat. Se gândește îngerul căzut în sine sa: „Am să i-au inima caldă a acestui copil nevinovat, care s-a jertfit pentru frățiorul său. Ce poate fi mai de preț?” Luând-o, a zburat spre cer. Când a ajuns la poarta raiului, aceasta s-a deschis de-un stânjen, și a văzut frumusețile, lumina și bucuria, dinlăuntru. Dar glasul Domnului i-a răspuns, răsunând: „Totuși nu acesta este lucru cel mai de preț din lume! Mergi! Mai caută!” Întristat a mers în lume, iar vreme de un an, sălășluia în pustii, fără a căuta oameni și zarva orașelor. De-odată, într-o noapte ce observă? La lumina lunii, un pusnic se ruga cu mâinile ridicate spre cer. Plângea în hohote ceasuri în șir, jelind păcatele lui și ale lumii întregi. Lacrimile-i curgeau ca niște șuvițe de lumină argintie - aurită, împodobită

cu nestemate, pietre scumpe și diamant... Uimit, și-a zis: „Am să iau câteva boabe din aceste lacrimi, să le duc lui Dumnezeu. Așa ceva n-am mai văzut!” Zicând, își udă aripa în lacrimile pusnicului, și porni în zbor spre slăvile cerești. De-odată a simțit o căldură în ființa sa. N-o mai simțise de milioane de ani (demonul este mai rece ca gheața), de când răzvrătindu-se înaintea lui Dumnezeu, a căzut din rai. Zbura cu viteză, dar căldura era tot mai mare, se transformase în dogoare, îl ardea. Ajunse în sfârșit la poarta Raiului, dar aceasta nu mai era. Cerul era deschis, iar cântările vesele ale îngerilor, îl întâmpinară. Uimit, observă că aripile sale de smoală, erau din nou albe, strălucitoare. *Se transformase din nou în înger.*

Tălcul acestei povestiri, este acela că Dumnezeu iubește pe omul care se pocăiește, iar pocăința este lucru cel mai de preț în ochii Săi. Se mai pot observa anumite grade de apropiere de Dumnezeu. *Perla reprezintă iubirea de frumos: de artă, poezie, muzică, pictură, sculptură.* Sunt bune, te apropie de Dumnezeu, dar nu te introduc în Împărăția Lui. *Inima frățiorului jertfit este un lucru minunat, ea reprezintă iubirea firească, pentru cei de-un sânge, dar care asemeni Legii Vechi, nu aduce mântuirea.*

Doar plânsul și pocăința pentru mine și pentru lumea întreagă, după modelul lui Hristos, Care a plâns, S-a rugat și S-a jertfit pentru lumea întreagă, mântuiește. De aceea pocăința, ca și rugăciunea, au fost și rămân *respirația și hrana noastră cea de toate zilele.*

Pregătirea pentru Sfânta Taină a Botezului

Un imperativ misionar-pastoral al Bisericii azi

Protos. Simeon Pinteia

Inceputul Postului Mare este un moment oportun pentru a semnaliza și reflecta la importanța și necesitatea unei pregătiri temeinice înaintea Sfintei Taine a Botezului. De altfel, această pregătire reprezintă, din punctul meu de vedere, un imperativ misionar și pastoral al Bisericii în vremea în care trăim.

Ce legătură are aceasta cu începutul Postului Mare? Se poate afirma că una foarte strânsă. Deși în vremea noastră Postul este perceput doar din perspectiva celei mai importante sărbători creștine, ca o pregătire pentru Sfintele Paști, fiind un timp al reculegerii și al pocăinței, acesta nu a fost din totdeauna așa. În Biserica veche, funcția principală a Postului Mare, era aceea de a-i pregăti pe catehumeni în vederea „luminării” prin Taina Botezului care se săvârșea atunci în noaptea de Paști. Botezul însuși era trăit ca moarte și înviere împreună cu Hristos, sau îngropare cu El „prin asemănarea morții Lui” pentru a învia cu El și a fi astfel „părtași și învierii Lui” (Romani 6, 3-11). În conformitate cu aceste cuvinte ale Sfântului Apostol Pavel, Apologetul creștin Tertulian într-o scriere din secolul al treilea arăta legătura dintre Botez și praznicul pascal: „Paștele oferă ziua cea mai solemnă pentru Botez, pentru că atunci s-au petrecut patimile Domnului nostru și în ele suntem botezați... După aceasta, Cincizecimea este o perioadă foarte potrivită pentru fixarea Botezului, pentru că în timpul ei Învierea Domnului nostru a fost făcută cunoscută de mai multe ori între ucenici și atunci harul Duhului Sfânt a fost dat prima oară...”

Postul mare își are așadar originea în pregătirea duhovnicească a candidaților la Botez care în vechime cuprindea lupte duhovnicești, rugăciuni, exorcisme și învățături, așa cum ni s-au păstrat în celebrele cateheze ale veacului al patrulea, sau în cărțile de cult, Molit-

felnic și Liturghier. Cel mai bun exemplu în acest sens sunt Catehezele baptismale și mistagogice ale Sfântului Chiril al Ierusalimului. De asemenea, Liturgia Darurilor mai înainte sfințite, specifică Postului Mare, în ciuda faptului că în zilele noastre nu mai există instituția specială a catehumenatului, are în cuprinsul ei rugăciuni pentru cei care se pregătesc pentru sfânta luminare în noaptea de Paști, prin taina Botezului. Iar în *Molitfelnic* înainte de Sfântul Botez avem încă rânduiala facerii catehumenului și exorcismele.

Care era atunci sensul acestei pregătiri atât de temeinice care putea dura de la unu la trei ani și culmina cu postul de patruzeci de zile înainte de Botez? Biserica privea cu multă seriozitate intrarea noilor membrii în sânul ei. Majoritatea acestora erau bineînțelese maturi, și înainte de a deveni creștini erau inițiați în tainele credinței și ale vieții creștine. Prin Botez începea pentru ei o nouă viață. Prin Botez intrau în Biserică și începeau o călătorie a cărei țintă era Împărăția lui Dumnezeu. Însă înainte de a porni la drum era necesară cunoașterea țintei și a regulilor călătoriei. Dar nu numai ei, ci și Biserica era pregătită, deoarece întreaga comunitate era implicată în această lucrare. Părintele Schmemmann remarcă în acest sens că „Biserica însăși este pregătită: ea ne pregătește pentru viața veșnică. Misiunea ei este să ne transforme întreaga noastră viață în pregătire”. Din această perspectivă Botezul, ca poartă de intrare în Biserică, era perceput ca *dar* și ca *misiune*. Deci sensul pregătirii era tocmai această conștientizare a darului primit și a lucrării pe care însuși darul îl implică.

Cu trecerea timpului, Biserica a pierdut esența acestei pregătiri. Formal o avem în cadrul Slujbei Sfântului Botez, dar în realitate se reduce doar la câteva rânduieli care ni se par adesea anacronice, mai ales exorcismele, pe care le considerăm forme arhaice de ritual care ne plictisesc, tocmai pentru că nu înțelegem azi sensul lor. Din nefericire Botezul însuși este adesea înțeles doar ca un obicei care trebuie îndeplinit, dar nu știm exact din ce motiv. Cred că este de ajuns atât ca să realizăm cât de importantă este redescoperirea pregătirii temeinice înaintea unei lucrări atât de înalte și serioase din viața Bisericii precum e Sfântul Botez.

Ce sens ar avea însă o asemenea pregătire dacă marea majoritate a celor pe care-i botezăm sunt azi copii? Răspunsul la această întrebare este poate unul șocant. Sensul pregătirii este tocmai conștientizarea Tainei și apropierea de ea cu seriozitate. Dar cum poate înțelege conștient Taina un copil de câteva săptămâni? Biserica Ortodoxă, spre deosebire de unele secte raționaliste nu a pus niciodată înțelegerea ca pe o condiție pentru primirea Botezului deoarece adevărata înțelegere vine ca rezultat al lui. Este mai degrabă un dar al Botezului. Însă copilul nou botezat intră în sânul unei comunități, în sens restrâns comunitatea familiei în care va și crește, iar într-un sens mai larg comunitatea parohială sau Biserica. Deci, până când el va fi în stare să fie conștient de statutul pe care-l are în Biserică, de raportul său cu Hristos și cu celelalte mădulare ale Trupului Lui, trebuie ca familia mică și cea mare să înțeleagă și să conștientizeze darul și responsabilitatea legată de acesta oferit noului membru al

Bisericii prin Botez ca să-l poată susține și crește în noua viață dobândită prin Taină. De aceea orice comunitate bisericească ar trebui să adopte o atitudine serioasă față de părinți, nași și toți membrii ei atunci când urmează să primească în sânul ei un nou mădular. Astfel însăși pregătirea va deveni „un act în întregime al Bisericii, recapitularea de către ea a tot ceea ce face posibilă regenerarea baptismală. Pentru că întreaga Biserică este schimbată, îmbogățită și împlinită când un alt copil al lui Dumnezeu este integrat în viața ei și devine membru al Trupului lui Hristos”.

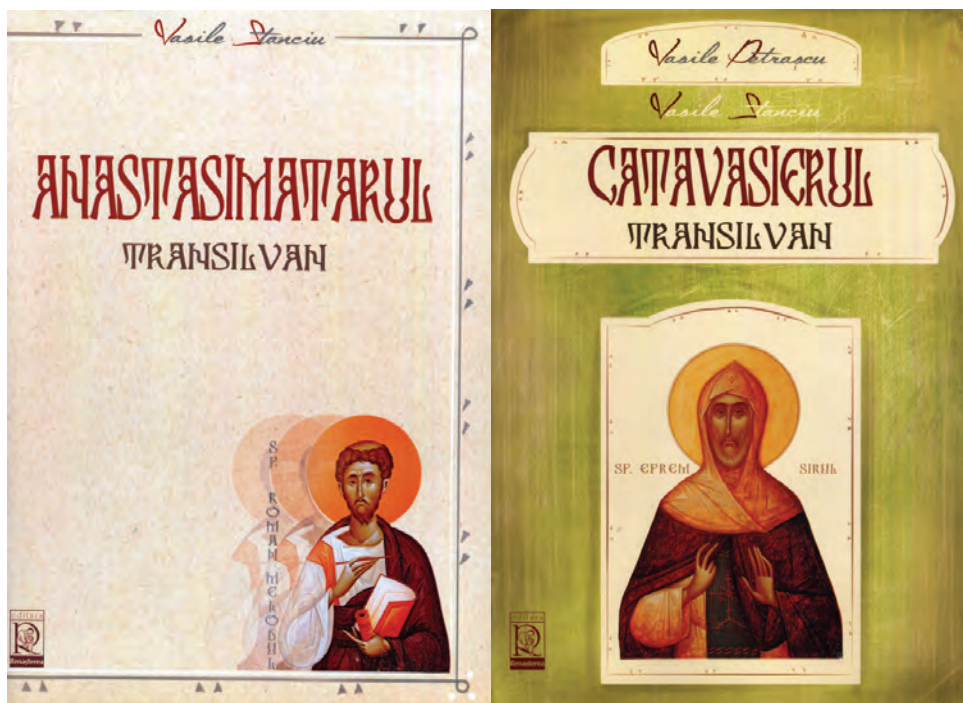
Cuviosul Marcu Ascetul într-o scriere despre Sfântul Botez afirmă următoarele: „Sfântul Botez este desăvârșit, dar nu desăvârșește pe cel ce nu împlinește poruncile”. Deci Botezul este legat de un mod de viață care implică în primul rând cunoaștere și apoi trăire în conformitate cu modelul pe care ni l-a revelat Hristos. Tocmai din acest motiv trebuie, ca Biserică, să luăm în serios pregătirea pentru Sfântul Botez, ca darurile lui să nu fie în zadar, ca lucrarea lui să nu rămână steapă. Având în vedere că suntem în Postul Mare, o perioadă liturgică care, cel puțin în vechime, era strâns legată de Botez, poate ar fi indicat să încercăm să ne implicăm mai mult în găsirea unor soluții în legătură cu această problemă destul de neglijată în viața Bisericii noastre, pregătirea pentru Sfânta Taină a Botezului.

Lansarea de carte de muzică bisericească

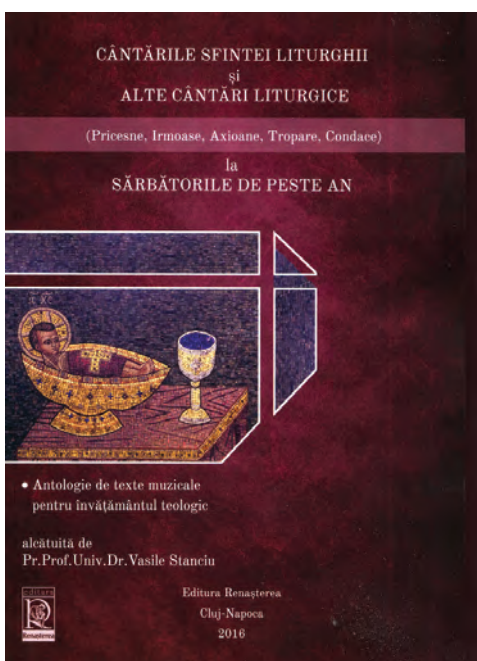
Pr. Lect. Dr. Stelian Ionașcu

Facultatea de Teologie Justinian Patriarhul din București

Apariția celor trei cărți de muzică bisericească – *Anastasimatarul Transilvan, Catavasierul Transilvan* și *Antologia de texte muzicale pentru Sfânta Liturghie și sărbătorile de peste an* – constituie un prilej de apreciere unanimă, atât pentru calitatea prezentării, dar mai cu seamă pentru conținutul bogat și edificator în ceea ce privește cântarea de strană, special de tradiție transilvăneană, cu rădăcini în cântarea bizantină dar altoită pe experiența cântăreților care au practicat muzica aici, în Ardeal. Ideea prezenței unei muzici de tradiție bizantină în Transilvania este argumentată astfel de Octavian Lazăr Cosma, în *Hronicul* său: „Muzica bizantină poartă pecetea universalității, exprimată într-un cod ce nu cunoaște granițe și nu reprezintă monopolul capitalei imperiului [...] Cu timpul se va manifesta o accentuată tendință de diversificare, pentru a ieși de sub controlul centrului autoritar, fapt ce va favoriza absorbirea unor articulații autohtone, care vor conferi muzicii o amprentă națională”, iar în alt loc spune: „Deși Țările Românești s-au dezvoltat în condiții politico-sociale diferite, ceea ce le-a imprimat particularități istorice specifice, în privința tipului muzicii bisericești lucrurile sunt fără echivoc: indiferent de cadrul politic, de momentul istoric, românii de pretutindeni au fost convertiți la bizantinism, deci au avut aceeași muzică. În acest sens, unitatea pare de necontestat. Transilvania, Țara Românească și Moldova au cunoscut același filon muzical bisericesc de sorginte bizantină”. Cu același duh se exprimă și părintele Vasile Stanciu în volumul *Antologie de texte muzicale...*: „mereu m-am condus după principiul comuniunii tuturor variantelor muzicale de tradiție bizantină din spațiul românesc, toate valoroase prin structura lor modală specifică tradiției ortodoxe”³.

A. Faptul că vorbim despre un fond comun al cântărilor de strană din Ardeal și din Regat poate fi argumentat și după o analiză comparată riguroasă a *Anastasimatarului Transilvan* și a *Anastasimatarului Uniformizat*, din care se pot trage următoarele concluzii (toate cărțile lansate astăzi le-am parcurs filă cu filă și am rămas pe unele pagini să intonez cântările cu multă pasiune):

1. La glasurile I, III și VII vorbim de **structuri modale identice** atât pentru cântările culese și notate de Dimitrie Cunțanu, cât și pentru cele psaltice, cum se practică în Muntenia și Moldova. Structuri modale identice **dar cu melodii diferite**, ceea ce explică de ce nu a renunțat părintele V. Stanciu să le păstreze cu sfințenie și nu a înclinat în favoarea monodiei psaltice de la București. S-ar fi pierdut o bogată experiență melodică locală și plină de mireasmă duhovnicească și ar fi fost păcat pentru memoria și efortul înaintașilor săi.

2. Glasurile II și VI - unde glasul II are o **structură modală originală și distinctă de cea psaltică**, iar glasul VI este **singurul glas cromatic** în accepțiunea muzicii psaltice -, urmează același traseu științific de ordonare în *Anastasimatar*, prin schimbările impuse de legile de organizare a cântărilor, anume antifonele de la Utrenia gl. VI sunt în forma gl. II și invers, aceleași schimburi se fac și la stihoavne, troparele

învierii glasurilor II, IV și VI sunt în forma gl. II. De asemenea, rigoarea științifică specifică immografiei bizantine rezultă și din faptul că gl. V este structurat atât după varianta irmologică (la tropare, sedelne, antifone, Binecuvântările Învierii), cât și stihirică (la Laude și Slave).

3. Glasurile IV și VIII au structuri **asemănătoare** celor psaltice, firește cu

melodii diferite. Modul ales pentru transcrierea în notație liniară nu are prea mare importanță: gl. I poate fi intonat la fel de bine într-un mod de *re* sau de *mi*, gl. VIII într-un mod de *Do* sau de *Re* (cu fa și do# la cheie), iar gl. VI într-un mod de *re* sau de *mi*.

Nu ascund mirarea pentru forma irmologică a gl. V, cu pendularea melodiei între doi centri modali (*sol* și *la*), pentru care am găsit explicația în momentul în care am analizat Doxologia gl. V, variantă alcătuită după antifonele de la utrenie și mi-a venit în minte podobia psaltică *Bucură-te cămara*: structurile melodice pe *sol* suportă ison de *re*, iar structurile melodice centrate pe *la*, după principiul trohosului sau al roții acceptă ison pe *la*, oferind astfel o variantă melodică originală pentru gl. V irmologic.

București, unde l-a întâlnit pe maestrul Nicolae Lungu, apoi pe părintele Nicu Moldoveanu.

B. *Catavasierul Transilvan* este o culegere care conservă cu succes o tradiție veche, după cum mărturisește părintele Vasile Stanciu în prefață. Legătura spirituală dintre Vasile Petrașcu (1889-1973) - Vasile Stanciu (n. 1958) este identică cu cea de la București dintre Nicolae Lungu (1900-1993) - Nicu Moldoveanu (n. 1940), iar prin cărțile de strană editate de profesorii de mai sus se creează *doi poli* de orientare muzicală, unul cu centrul la Cluj și altul la București.

Părintele Vasile Stanciu indică un traseu foarte clar al cântărilor: Vasile Petrașcu va tipări cea dintâi ediție a *Catavasierului* în 1933 folosindu-se de „formele, figurile și frazele principale” după modelele glasurilor fixate de Dimitrie Cunțanu, care la rândul său a avut ca antecesorii pe profesorii Ioan Bobeș și Ion Dragomir, pe cântăreții mai vechi, diacul Toader din Dumbrăveni, crâsnicul Picu Pătruț, cântărețul Florea Simeon, Bendor Ioan, Petru Pop, Tilincea Ioan, Constantin Iosif ș.a.⁴ Vasile Petrașcu preia așadar această tradiție de la Dimitrie Cunțanu și cu o extraordinară forță de prelucrare a materialului de strană și o metodă pedagogică elevată, scoate ediția I a *Catavasierului* pe care acum o vedem îmbunătățită și diortosită.

C. *Antologia de texte muzicale...*, o consider o colecție de muzică bisericească asemănătoare cu *Cântările Sfintei Liturghii* (apărută la București, 1999), sau cu *Carte de cântări bisericești* (1975), în

De asemenea nu mi-am putut stăpâni plăcuta uimire când am întâlnit presărate câteva cântări din *Astasimatarul uniformizat*: Stihira a III-a de la Vecernia gl. VI - *De Tine, Doamne*, Stihira a II-a de la Vecernia gl. VIII - *Doamne, Doamne*, și Podobia *De frumuseșea fecioriei tale*, la Utrenia gl. III. Sunt reminescente emoționale ale părintelui Vasile Stanciu pentru o etapă de pregătire la

care însă elementul local predomină, iar cântările sunt mult mai bine organizate pe momente liturgice și sărbători.

În încheiere, cred cu tărie că rolul acestor cărți de muzică lansate astăzi - ca și al celor similare din alte centre universitare și eparhiale, alcătuite sub îndrumarea profesorilor de specialitate -, este acela de conservare și înfrumusețare a cântărilor bisericești, dar și de stopare a fenomenului de improvizare, de cosmopolitizare și secularizare, perpetuând cântarea de strană în duhul Sfinților Părinți de odinioară.

Nu ne rămâne decât să felicităm pe părintele Vasile Stanciu pentru grija, acribia și priceperea didactică cu care a alcătuit aceste cântări de muzică, să-l felicităm pentru așa colaborare și binecuvântare de care se bucură din partea Înaltpreasfințitului Părinte și Mitropolit Andrei și mă gândesc să sugerez - pentru că sfaturi nu-mi permit să dau - ca, după epuizare acestei ediții, reeditarea *Anastasimatarului* și *Catavasierului* să apară în dublă notație, astfel încât să suscite interesul celor din Regat, care vor descifra mai ușor cântările în notație psaltică.

¹ Octavian Lazăr Cosma, *Hronicul muzicii românești*, volumul I, Editura Muzicală, București, 1973, p.56.

² Octavian Lazăr Cosma, *Hronicul...*, vol.1, 1973, p. 104.

³ Prefața la *Antologie de texte muzicale pentru învățământul teologic-Cântările Sfintei Liturghii și alte cântări liturgice*, alcătuită de Pr. Prof. Univ. Dr. Vasile Stanciu, p.V.

⁴ Vasile Petrașcu, Vasile Stanciu, *Catavasierul Transilvan*, Ediția a III-a, Cluj-Napoca, 2016, p.V.

Preotese de poveste

Pr. Grigore Linul

Se vorbește în ultima vreme tot mai mult despre adevăratele personalități care și-au pus amprenta asupra locului pe unde au trecut și nu numai. Lucru de apreciat și deosebit de important în această lume în care nonvaloarea se dă drept valoare, păcatul virtute. Avem tot mai puține modele la care să ne raportăm.

Un model de care se vorbește tot mai mult în ultima vreme este părintele profesor Grigore Pletosu, o personalitate marcantă în ceea ce privește Biserica și Școala în Transilvania în secolele XIX-XX. Acesta s-a născut în 1848 în localitatea Chintelnic din Bistrița Năsăud. Școlit la cele mai bune școli, atât din țară cât și din străinătate, ajunge profesor la Năsăud, iar mai apoi protopop al Bistriței. În spatele acestor realizări frumoase se află o credință puternică, o muncă asiduă, dar și o femeie puternică și devotată, preoteasa Angela Pletosu.

Distinsa doamnă Pletosu s-a născut în familia Anton, din părinții Toader și Luiza, o familie importantă în Năsăud, din rândul cărora au ieșit mai mulți ofițeri. Fratele mai mic al doamnei Angela Pletosu a ajuns comandantul Jandarmeriei din România.

La 11 noiembrie 1890 profesorul Grigore Pletosu se căsătorește cu tânăra Angela Anton de 24 de ani. Căsătoria are loc în biserica din Chintelnic, având ca nași pe directorul gimnazial Ciocan Ioan și soția Amalia și pe medicul liceal Filipan Emil și soția acestuia Victoria. Cei care au oficiat căsătoria au fost parohul de atunci al Chintelnicului, Nicolae Rusu, dar și preotul din Prundu Bârgăului, Teodor Vrăsmaș.

Deosebit de important este faptul că doamna Angela Pletosu a fost mereu alături de soțul său, conștientizând rolul unei familii de intelectuali ortodocși depășiți numeric. A fost un model, a avut inițiativă și s-a făcut remarcată, dar și iubită. Așa se face că în luna martie a anului 1907, când încă se afla la Năsăud, a organizat o seară caritabilă pentru Gimnaziul din Brad care suferea de lipsa fondurilor. Iată ce scria presa vremii despre acest eveniment:

„Reușita petrecerii a fost fără pereche. Variația atrage. Și în fine chiar mărețul scop al petreceri, ajutorarea completării gimnaziului din Brad, ar fi fost - după pă-

rerea mea - destul pentru ca întreg ținutul acesta compact de români să răspundă la invitarea mult st. Doamne (Pletosu). Accentuez însă, că felul acestei petreceri și al întregului ei aranjament, a contribuit foarte mult, atât la reușita morală, cât și la cea materială”. Evenimentul a avut loc în sala de gimnastică a Gimnaziului din Năsăud, rezultatul fiind, pe de o parte, o faptă caritabilă prin colectarea sumei de 800 coroane, iar pe de altă parte încheierea unei prietenii adevărate cu intelectualii locali dar și cu oamenii binevoitori.

Un moment deosebit de important pentru județul Bistrița Năsăud și nu numai a fost sărbătorirea la Bistrița în 21 iunie 1928 a părintelui profesor protopop Grigore Pletosu. Frumoasă sărbătoare dedicată celor 80 de ani ai părintelui și 50 de ani de ostășie în slujba neamului, a Bisericii, a Școlii și idealului național. Multă lume s-a adunat în capela ortodoxă pentru a fi prezenți la rugăciunea ce s-a înălțat înaintea lui Dumnezeu pentru viața și sănătatea celui sărbătorit, dar și a vrednicei sale preotese. Domnul Macedon Linul, profesor la liceul din Bistrița spune la adresa doamnei preotese Angela Pletosu următorul cuvânt:

„Sărbătorirea de astăzi a d-lui protopop G. Pletosu, la care ia parte cu însuflețire întreaga românie din acest colț de țară, înseamnă recunoașterea muncii rodnice și binefăcătoare a unui om care a stat peste o jumătate de veac cu râvnă și credință la postul său de onoare, în serviciul bisericii, al culturii și al deșteptării neamului nostru.

Istoricul, care va scrie cândva istoria dezvoltării culturale și naționale a poporului nostru din acest ținut, va scrie pe pagini de cinste numele profesorului și al protopopului Grigore Pletosu.

Și în această muncă uriașă, țin să o relev aici cu această ocazie solemnă, Domnia sa a avut norocul și fericirea să aibă tovarăș nedespărțit de zile bune și de zile grele, înger păzitor al familiei sale, soție model și mamă model pe d-na Angela Pletosu, descendentă din una dintre cele mai fruntașe și mai vechi familii grănicerești de la Năsăud.

Aceia dintre noi și cu deosebire dintre cei mai înaintați în etate, care am trecut prin școlile năsăudene și am stat decenii de-a rândul în slujba neamului, în vremuri de grele încercări, ne aducem și astăzi cu drag aminte de acele vremuri, când d-na Angela Pletosu, alături de soțul său iubit, era sufletul, era inițiatorul tuturor manifestațiilor de ordin cultural, social și național de la Năsăud, casa d-nei și a d-lui Pletosu fiind veșnic deschisă pentru orișicine care caută un sfat, un sprijin, o vorbă de încurajare.

Și aici în Bistrița de asemenea soarta bună a rezervat iarăși doamnei Pletosu un rol conducător în mijlocul societății românești, contribuind cu tot focul sufletului său bun și ales la consolidarea societății românești, la cimentarea legăturilor dintre familii, la promovarea intereselor noastre culturale și sociale din acest oraș.

Iar astăzi, dacă vedem în fruntea mesei noastre pe Dl. Grigore Pletosu, la frumoasa-i vârstă patriarhală de 80 de ani, sărbătorit și venerat de o lume întreagă, în deplinătatea puterilor sale fizice și psihice, am ferma convingere, că este a se mulțumi aceasta în mare parte sufletului bun și înțelegător al d-nei Angela Pletosu, care și ca soție, și ca mamă este o mândrie a neamului nostru.

Doresc din suflet ca d-na Angela Pletosu să trăiască mulți ani cu bine, să poată fi bucuria și mângâierea bătrânețelor soțului său iubit, spre fericirea familiei sale și spre cinstea și mândria societății românești”.

Deloc întâmplător este confirmat celebrul citat: „în spatele unui bărbat puternic stă o femeie puternică” (Groucho Marx).

Iuliu-Marius Morariu, *Restitutio Grigore Pletosu*, Editura Eikon / Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2014.

Ca cercetător preocupat de viața și activitatea protopopului și profesorului Grigore Pletosu (1848-1934), am așteptat cu nerăbdare volumul teologului Iuliu-Marius Morariu, devenit între timp ieromonahul Maxim, dedicat profilului spiritual al acestuia. Pot spune că nu am fost dezamăgit.

M-a impresionat plăcut modul în care autorul a reușit să se folosească de anumite izvoare istorice cu scopul de a scoate la iveală aspecte privitoare la spiritualitate și la modul în care se ipostaziază ea în viața și activitatea protoiereului, mi-a plăcut acribia sa și modul profesionist în care a lucrat.

Lucrarea a apărut cu sprijinul Bibliotecii Județene „George Coșbuc” de la Bistrița, fiind parte a proiectului ei editorial din anul 2014. Structurată în trei capitole mari, ea beneficiază de prefața înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, care remarcă temeinicia demersului (p. 7) și-l felicită pe cel ce l-a întreprins. Urmează apoi o parte introductivă (pp. 8-28), în cadrul căreia autorul trece în revistă principalele scrieri anterioare dedicate vieții și activității lui Grigore Pletosu, subliniind plusurile și minusurile lor, un capitol ce se ocupă cu trecerea în revistă a vieții și activității lui (pp. 28-50), segmentat în două părți, cea dintâi dedicată vieții, iar cea de-a doua operei (care este, însă, destul de succint trecută în revistă, autorul limitându-se doar la enunțarea titlurilor publicate de el, și nu și la analiza și prezentarea lor detaliată).

Cel de-al treilea capitol este apoi dedicat modului în care se reflectă profilul spiritual al lui Pletosu în activitatea sa didactică (pp. 51-96). După ce, în prima parte, părintele Maxim vorbește despre modul în care se regăsesc caracteristicile profilului spiritual al dascălului creștin în concepția patristică, în pedagogie și în literatura română, el particularizează chestiunile generale prezentate, arătând cum se regăsesc aceste elemente universal-valabile în viața și activitatea preotului și profesorului năsăudean. El nu uită să sublinieze, de asemenea, că pe lângă activitatea propriu-zisă, protopopul a desfășurat mai multe activități complementare. Astfel, a fost președintele secțiunii școlare a „Astrei”, între 1902-1911, membru, în mai multe mandate, al Consistoriului Mitropolitan de la Sibiu, colaborator și redactor al unor periodice precum *Școala Română*, sau fondator al *Revistei Teologice* (unde s-a numărat ulterior între colaboratorii destoinici ai mitropolitului Nicolae Bălan).

Analizând documentele cu valoare didactică ce poartă semnătura lui, cercetătorul constată de asemenea profesionalismul protopopului și preocuparea sa pentru a le oferi elevilor săi conținuturi actuale și interesante. El arată că: „An de an, părintele Pletosu își înnoia programele școlare, adăugându-le noi apariții editoriale din literatura de specialitate, și dovedind prin aceasta că este pasionat și conștiincios cu munca lui, calități absolut necesare vocației dascălicești. De altfel, programele deveneau anual mai mari și mai stufoase, astfel că, în comparație cu primele planuri, cele dinspre finalul carierei vor fi mult mai bine dezvoltate, autorul dând dovadă de multă pricepere și discernământ critic” (p. 68).

Urmează apoi un capitol în cadrul căruia autorul prezintă modul în care se reflectă profilul spiritual al lui Grigore Pletosu în activitatea sa pastorală (pp. 97-126). Structurat în aceeași formă ca și precedentul, el conține o subunitate tematică dedicată profilului preotului în general, după care își continuă descrierea insistând asupra modului în care se reflectă caracteristicile întrunite la toți marii păstori de suflete în activitatea

pastorală a părintelui Pletosu. Încă de la început, Iuliu Morariu ține să sublinieze faptul că două dintre caracteristicile importante ale activității lui în acest sens sunt: lupta lui pentru conservarea păcii inter-confesionale și competența lui de a forma o elită Ortodoxă într-un spațiu majoritar unit:

„În decursul întregii sale vieți, părintele a întreținut bune relații atât cu comunitățile greco-catolice din zonă (cu precădere cu cele din Năsăud și cu cele aparținătoare vicariatului Rodnei, cu care a intrat în contact), cât și cu cele reformate (cu precădere în ultima parte a vieții, acestea având o pondere foarte mare între locuitorii orașului), fapt ce l-a făcut să fie foarte respectat în cadrul comunităților în care a activat.

De asemenea, faptul că, într-un mediu majoritar unit a ajuns să formeze un nucleu de tineri ortodocși, dintre care unii au ajuns apoi personalități eclesiastice (Miron Cristea, Nicolae Bălan, Nichita Duma), spune ceva cu privire la profilul spiritual al protoiereului Grigore Pletosu” (pp. 111-112).

Capitolul este urmat apoi de concluzii și de o anexă documentară, constând dintr-un interviu cu stră-nepotul părintelui, domnul Pavel Jarda, fiul compozitorului Tudor Jarda, în cadrul căruia sunt evidențiate aspecte privitoare la genealogia familiei, altminteri neîntâlnite în documentele ce se păstrează până astăzi.

Lucrarea părintelui Maxim (Iuliu-Marius) Morariu se constituie așadar într-o frumoasă și reușită încercare de îmbinare a surselor și metodei cercetării de istorie bisericească cu elementele metodologice ale spiritualității. Prin intermediul ei, el reușește să readucă în atenție personalitatea și opera protopopului și profesorului năsăudean, primul critic literar al lui George Coșbuc și mentorul Patriarhului Miron și al Mitropolitului Nicolae Bălan, oferind în același timp o prezentare interesantă și de noutate, atât ca metodă, cât și ca structură.

Pr. Dan-Marius Goga

Alături de Hristos în Europa secolului XXI Concurs de religie cu participare internațională - ediția I

Prof. dr. Ionița Timiș

Coordonatorul proiectului,
Colegiul Național Pedagogic „Gh. Lazăr”, Cluj-Napoca

Având în vedere criza morală și spirituală a societății civile europene, tinerii sunt într-o permanentă căutare a sensului vieții și a piramidei de valori la care să se raporteze.

Acest proces de căutare este expresia incertitudinilor și a nesigurății grupurilor sociale cu care intră în contact, într-o lume care se pare a fi într-o continuă dezvoltare și tranziție. În lumea noastră, conștiința morală a tinerei generații este bulversată de numeroși factori care promovează modele de comportament necorespunzătoare, mai ales pentru tinerii care traversează o acută criză de identitate. Uniunea Europeană urmărește asigurarea unei educații multiculturale pentru tineri, care să stimuleze dezvoltarea abilităților de acceptare și de inițiere a unui dialog constructiv, în ceea ce privește valorile morale, cu elevii care aparțin diferitelor tradiții culturale din Europa.

Concursul urmărește participarea elevilor și implicarea cadrelor didactice și a preoților din Uniunea Europeană, care desfășoară activități de catehizare religioasă în școlile de stat și în Bisericele ortodoxe, în vederea ancorării tinerilor în valorile morale creștine într-o lume globalizată, o lume în care acestea sunt din ce în ce mai deteriorate. Prin activitățile care se vor desfășura, ne propunem scoaterea în evidență a valorilor morale însușite de candidați din perspectiva unei învățări de performanță.

Proiectul are drept scop colaborarea, pe baza competiției online, între elevii din școlile de stat și parohiile ortodoxe din Uniunea Europeană, în vederea descoperirii valorilor morale comune într-o lume globalizată.

Am inițiat acest proiect din dorința de a motiva copiii în pregătirea religioasă-morală, dându-le posibilitatea să se exprime altfel, prin competiție, dar și în ton cu societatea actuală, prin intermediul tehnicii. Iată că și religia creștină, deși rămâne pe făgașul ei milenar, se poate adapta oricăror vremuri, oricăror provocări. De asemenea, motivația pentru interesul oferit de religie am îndreptat-o în mod special spre copiii români din diaspora, având în vedere că trei dintre frații mei, împreună cu familiile lor, sunt în Italia. Ei m-au rugat să fac ceva ca să-i ajut pe copilașii de acolo, prin proiectele pe care le întreprind. Într-adevăr, colaborările mele cu comunitățile din diaspora sunt diverse, cele cu Italia fiind patronate de Institutul Cultural Român de la Veneția.

Proiectul s-a realizat cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Arhiepiscop și Mitropolit Andrei. Desfășurarea acestui proiect se datorează buneii colaborări cu un grup inimos de dascăli de religie

care au înțeles nevoia unui astfel de concurs, dându-și tot sprijinul, la orice solicitare. Merită toate aprecierile și tot respectul acești

minunați oameni, fapt pentru care îi voi nominaliza: Inspectorul General din MENCS, conf. dr. Vasile Timiș, pr. insp. Marian Sidon, Gorcea Mihaela, pr. Gorcea Vasile, Vasile Anca, Favu Gabriel, Tămaș Ionela, Voichița Rus, Chifor Maria, Petruț Lioara, Mureșan Dana, Magdău Mircea, Alina Tomoiagă, Ionuț Hens, dir. Dănuț Bumbu, Vasile Călușer, Roba Mihaela, Sima Cristina, Ilea Mariana, Ioana David, Daniela Necula, Ștefania Țirc, Mureșan Rodica, Bărbos Felicia, Rotaru Adriana, Rad Silviu, Copaciu Gabriela, Amalia Iușan și Laura Cenan. Cea care ne-a sprijinit cel mai mult, fără de care nu s-ar fi putut realiza acest concurs, este doamna profesoară Daniela Bălănescu, care este specializată în Tehnologia Informațiilor. Ea a fost „sufletul acestui concurs”. Colegii mei au fost impresionați de acest minunat om, aducându-i toate aprecierile și mulțumirile pentru munca neobosită și interesul pe care ni l-a acordat. Pe această cale, țin să-i mulțumesc și eu pentru tot ceea ce face pentru religie, în mod dezinteresat. A lucrat cu timp și fără timp, fie zi, fie noapte. Dumnezeu să le răsplătească tuturor!

Proiectul este în curs de desfășurare, prima etapă fiind în

10.12.2016, iar a doua etapă se va desfășura în 11.03.2017. La prima etapă s-au înscris 420 de elevi din județul Cluj și câteva județe ale țării (ca probă pentru prima ediție). Din diaspora au participat următoarele țări: Italia, Spania, Belgia, Ungaria, Grecia, Republica Moldova, Austria, Turcia. Numărul mare de elevi înscriși demonstrează interesul și entuziasmul pe care l-au manifestat aceștia când au aflat tematica concursului, modalitatea de desfășurare și posibilitatea întâlnirii în spațiul virtual cu români din alte țări.

Ca în orice activitate tehnică, am avut și unele minusuri, respectiv, nu toți cei care s-au înscris au reușit să finalizeze competiția, fie datorită lipsei de acces la internet, fie datorită problemelor tehnice sau altor probleme, de natură personală.

Ceea ce este de remarcat în acest proiect, este faptul că el nu s-a adresat doar copiilor, ci și părinților. Am primit multe mesaje din diaspora privitoare la emoția cu care s-au pregătit, atât părinții cât și copiii pentru acest concurs. Dacă unii părinți nu au avut parte de educație religioasă în școală, acum au avut ocazia de a citi cursul împreună cu copilul lor, de a rezolva corect itemii, deoarece, concursul fiind online, s-a desfășurat de acasă, într-un interval de timp dat. Itemii propuși pentru acest concurs au fost diverși. Unul dintre acești itemi va fi valorificat prin publicarea unor cărți cu eseurile realizate de copiii participanți la concurs. Aceste cărți vor constitui premiile pe care le vor primi copiii după finalizarea concursului. Ele vor ajunge la toate comunitățile românești din diaspora care au fost implicate în concurs. Vor apărea patru cărți cu următoarele teme: *Despre spovedanie* (clasele V-VI), *Despre prietenie* (clasele VII-VIII), *Despre rugăciune* (clasele IX-X) și *Despre familie* (clasele XI-XII). În următoarele numere ale revistei *Renașterea* dorim să publicăm câte 2-3 eseuri reprezentative ale acestor copii minunați, care devin mărturisitori ai lui Dumnezeu în lumea contemporană secularizată.

Spovedania

Pop Alexandru

Clasa a V-a, Liceul Teoretic „Nicolae Bălcescu”, Cluj
Prof. îndrumător: Tămaș Ionela

Lntro zi, Mihai a hotărât că e momentul să meargă la preot și să-și spună păcatul pe care îl ținuse în inima lui, fiindu-i rușine să-l mărturisească. Își amintea cum într-o zi, la școală, a jignit un copil care avea un defect din naștere la un picior și nu putea să alerge aproape deloc.

Dându-și seama că a greșit, Mihai și-a întrebat bunica ce să facă pentru a se elibera de starea apăsătoare pe care o avea față de acel copil, cu care se întâlnea zilnic la școală, în pauze sau la alte activități. Bunica l-a sfătuit că întâi ar trebui să-și ceară iertare copilului căruia i-a greșit, și apoi să meargă și la preot să se spovedească pentru a putea primi iertare de la bunul Dumnezeu.

După ce a mers la preot și și-a mărturisit păcatul, preotul l-a întrebat un singur lucru: dacă îi pare rău de păcatul făcut și dacă și-a cerut iertare de la copil? Mihai a răspuns că și-a cerut iertare de la acel copil și că îi pare rău pentru fapta săvârșită. Atunci preotul i-a explicat că spovedania nu se face doar în fața unui preot, ci și în fața lui Dumnezeu, și trebuie să vină din suflet, pentru a putea primi iertarea. Din acel moment, Mihai a mers în fiecare săptămână la biserică și s-a simțit împăcat în sufletul său. O ultimă buruiană

O ultimă buruiană

Bogdan Teofana

Clasa a V-a, Școala Gimnazială „Ioan Bob” Cluj-Napoca
Prof. îndrumător: Rus Voichița

Lntro zi, Mihai a hotărât că e momentul să meargă la preot și să-și spună păcatul pe care îl ținuse în inima lui, fiindu-i rușine să îl mărturisească.

Îi răsunau în minte sfaturile duhovnicului și cele de la ora de religie despre importanța mărturisirii complete. Gânde-a că, dacă la medic trebuie să-și spuie toate semnele bolii

pentru a-ți da medicamentul potrivit, în fața lui Dumnezeu, care e atotștiitor, nu poți ascunde vreun păcat, care ar rămâne nedezlegat, aici și în cer. Înaintea spovedaniei simțea că haina sufletului nu-i era cu totul albă, lăsând cu bună știință o pată necurățată, crezând că aceasta ar fi mare, rușinoasă, ori bine ascunsă. I se părea că-i întoarce spatele Domnului, care îl aștepta asemenea unui părinte, să-și ceară smerit

iertare. După spovedanie, Mihai simțea că zboară, ca un porumbel eliberat spre înălțimi, care înainte avusese o aripă legată în laț. Regăsise pacea sufletească pe care o mai avusese doar când era prunc. Simțea acum păcatul mărturisit că pe o buruiană smulsă cu totul din rădăcină, care nu mai putea naște alți pui răi în mintea și în purtarea lui.

Agenda P.S. Vasile

Februarie 2017:

2 februarie: Participă la Sfânta Liturghie în Capela Seminarului Teologic Ortodox din Cluj-Napoca, unde rostește ecfonise și binecuvântări.

5 februarie: În Capela Seminarului Teologic Ortodox din Cluj-Napoca, participă la Sfânta Liturghie.

12 februarie: Este prezent în mijlocul elevilor seminariști la Sfânta Liturghie săvârșită în Capela Seminarului Teologic Ortodox din Cluj-Napoca, unde rostește ecfonise și binecuvântări.

19 februarie: Participă la Sfânta Liturghie în Capela Seminarului Teologic Ortodox din Cluj-Napoca, unde rostește ecfonise și binecuvântări.

24 februarie: În Muzeul Mitropoliei Clujului este prezent la lansarea Tezei de Doctorat a P.C. Părinte Ioan Cosma, alături de Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei.

26 februarie: Este prezent în mijlocul elevilor seminariști la Sfânta Liturghie săvârșită în Capela Seminarului Teologic Ortodox din Cluj-Napoca, unde rostește ecfonise și binecuvântări.

A consemnat Pr. Călin Fecior

Activități ale Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj (februarie 2017)

Dacian But-Căpușan

În perioada 26-30 ianuarie 2017, cu ocazia **Hramului Facultăților de Teologie Ortodoxă** s-a desfășurat o serie de manifestări culturale și științifice, în cadrul unui **Program dedicat Sfinților Trei Ierarhi, Vasile, Grigorie și Ioan:**

În 26 ianuarie, în Aula Facultății, în prezența ÎPS Arhiepiscop și Mitropolit Andrei a avut loc o seară cultural-artistică. Au fost invitați: Actorul Dorel Vișan, Prof. Gelu Furdui, Mariana Morcan, interpretă de muzică populară, Grupul instrumental *Cununa Transilvană* a Centrului Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Cluj, dirijor prof. Ovidiu Barțeș.

În program:

- **Conferința: Așezările omenești în credințe și obiceiuri (construirea caselor țărănești)** - Prof. Gelu Furdui. Aceasta a subliniat că pentru țărănul român, casa nu avea numai o valoare materială și utilitară, ci el se simțea profund legat de casă prin calitățile pe care i le conferea: stabilitate, tihnă și armonie.

- **Recital de poezie, eseu, cugetări:** *Despre om și taina lui* - Actorul Dorel Vișan, care a elogiat satul românesc, arătând că acolo s-au pus și se pun bazele credinței;

- **Recital de muzică populară** - Mariana Morcan și Grupul instrumental *Cununa Transilvană* - dirijor: Ovidiu Barțeș; Prezentator a fost Grigore Sâmban (Redactor șef Radio Renașterea).

Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu, decanul facultății, le-a oferit invitaților medalia aniversară a acestei instituții de învățământ teologic.

În ziua următoare, 27 ianuarie 2017 a fost organizată o Seară patristică; coordonator: Pr. lect. univ. dr. Adrian Podaru. Au conferențiat: Dr. Paul Siladi, *Sfinții Trei ierarhi în Patericul egiptean*; Pr. dr. Liviu Vidican-Manci, *Sf. Ioan Gură de Aur și omilia despre predică*; Pr. lect. univ. dr. Adrian Podaru, *Omonimul Sf. Ioan Gură de Aur personaj de roman*.

Luni 30 ianuarie 2017, în Catedrala Mitropolitană, în prezența unui mare număr de credincioși, elevi și studenți, Sfânta Liturghie arhierescă a fost săvârșită de IPS Mitropolit Andrei în sobor de preoți profesori și diaconi; răspunsurile liturgice au fost date de corurile Facultății și Seminarului Teologic. În cadrul Sfintei Liturghii Asist. univ. dr. Olimpiu-Nicolae Benea, de la Facultate de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, a fost hirotonit diacon, iar Pr. lect. univ. dr. Cosmin Cosmuța a fost ridicat la rangul de iconom stavrofor.

Universitatea Babeș-Bolyai a fost reprezentată la cel mai înalt nivel: Acad. Prof. univ. dr. Ioan Aurel Pop, Rectorul

instituției, care a rostit o scurtă alocuțiune, Pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă, președintele Senatului, prorectorii: Prof. univ. dr. Ioan Bolovan și Prof. univ. dr. Călin Rus.

Liturghia oficiată în Catedrala Mitropolitană s-a finalizat cu un Parastas în memoria Mitropolitului Bartolomeu, de la a cărui trecere la cele veșnice s-au împlinit 6 ani. A fost pomenit și Episcopul Nicolae Ivan, cel care a înființat Academia Teologică clujeană. Preoții, alături de ierarh, dar și de credincioși au coborât în cripta de la subsolul catedralei pentru a rosti o ectenie la mormintele celor doi ierarhi clujeni.

În data de 4 februarie 2017, s-a desfășurat colocviul pentru obținerea gradului didactic I la specializarea Religie ortodoxă, seria 2017-2019. Au participat profesori din învățământul preuniversitar, din Mitropolia Clujului, Maramureșului și Sălajului, Aceștia vor pregăti lucrările metodico-științifice sub îndrumarea cadrelor didactice de la Facultatea de Teologie Ortodoxă și de la Facultatea de Psihologie și Științele Educației din cadrul Universității „Babeș-Bolyai”.

Reprezentantul facultății în comisia constituită pentru colocviu a fost Pr. lect. univ. dr. Cristian Sonea.

În perioada 7-10 februarie, la Institutul Catolic din Paris, s-a desfășurat conferința internațională: *Être initié à l'heure des mutations anthropologiques*. La această conferință au participat nume sonore în domeniul Catehetei, Filosofiei și Antropologiei internaționale. Amintim câteva nume: Jean-Marie Donegani, Guillaume Cuchet, Jean B. Lecuit, Patrick Michel (EHESS), Joel Molinario (ICP), Jean Michel Besnier (Paris-Sorbonne), Patrick Pretot (ICP), Jacques Arenes (ICL), André Wenin (Louvain la Neuve), Serge Tisseron (Paris VII), Salvatore Curro (Univ. de Latran), Jean Paul Willaime (EPHE), Yve Citton (Grenoble 3), François Moog (ICP), Zilnic, pe durata desfășurării conferinței au avut loc atelierele de lucru pe subiecte convergente teme congresului. Pr. lect. univ. dr. Liviu Vidican-Manci a participat la cel intitulat: *Initier à la prière à l'heure des nouveaux médias et des réseaux sociaux*. În ultima zi au fost trase concluziile. E important de precizat că tema a atins un subiect deosebit de sensibil al prezentului și al frământării unei părți a Bisericii, utilizarea instrumentelor TIC în cateheză și misiunea religioasă. Cum poate fi integrată tehnologia în misiunea Bisericii? Care sunt riscurile la care se supun, din punct de vedere duhovnicesc, cei care utilizează în exces tehnologia? Ce chip ar trebui să aibă cateheza în era tehnologică?

În data de 8 februarie 2017 Pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă, președintele Senatului UBB a participat la ședința de lucru anuală a Adunării Naționale Bisericești, desfășurată în Aula Magna „Teocist Patriarhal” a Palatului Patriarhal din București.

În perioada 13-17 februarie 2017, Pr. lect. univ. dr. Cristian Sonea a participat la conferința internațională: *Love, Live, and Delight: Conversations in Central and Eastern Europe on Present Day Documents on Mission*, organizată în Osijek, Croația, de către Asociația de Studii Misionare din Europa Centrală și de Est (Central and Eastern European Association for Mission Studies) (CEEAMS) la Facultatea de Teologie Evanghelică din Osijek, unde a susținut comunicarea: *Mission as a Common Witness: An Eastern Orthodox Perspective*.

Mânăstirea *Adormirea Maicii Domnului* de la Nicula și Protopopiatul Ortodox Gherla, în parteneriat cu Primăria Municipiului Gherla, a organizat, sâmbătă, 18 februarie 2017, la Casa Municipală de Cultură o conferință cu tema: *Vindecarea prin memorie. Închisoarea din Gherla pe harta Gulagului românesc*, susținută de Conf. univ. dr. Radu Preda, Președintele Institutului de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc. Manifestarea a fost deschisă de Înaltpreasfințitul Părinte Andrei, Arhiepiscopul și Mitropolitul Clujului.

În zilele de 20 și 21 februarie 2017 s-au desfășurat examenele de finalizare a studiilor, sesiunea a II-a. În urma probei scrise și a susținerii tezelor de licență au fost declarați licențiați în teologie doi absolvenți ai specializării Teologie ortodoxă pastorală și unul al specializării Artă sacră. De asemenea, prin susținerea disertațiilor au încheiat studiile ciclului de Master trei absolvenți ai programelor de studii la acest nivel. Toți aceștia au depus jurământul de credință față de Biserica Ortodoxă, în capela Facultății cu hramul „Sf. Ierarh Nicolae” din incinta Campusului teologic Nicolae Ivan. Momentul solemn s-a desfășurat în prezența corpului profesoral al școlii.

Marți, 21 februarie 2017, Pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă a participat la conferința de lansare a proiectului de cercetare cu titlul *Parteneriat pentru transferul de tehnologii inovative și materiale avansate în domeniul artelor vizuale (producție, conservare, restaurare)*, proiect cofinanțat din FEDR prin Program Operațional Competitivitate 2014-2020, Axa prioritară 1, contract de finanțare nr. 14/01.09.2016, ID P_40_374, care se implementează în cadrul Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, prin Facultatea de Teologie Ortodoxă, pentru o perioadă de 5 ani, și al cărui director științific este.

*În data de 24 februarie 2017, Pr. lect. univ. dr. Cristian Sonea a participat la conferința internațională: *Religious Plurality and Religious Identity*, organizată în Varșovia, Polonia, de către Asociația Internațională a Misiologilor Catolici (International Association of Catholic Missiologists), Societatea Internațională Misionară Catolică „Missio” din Aachen și catedra de Misiologie de la Facultatea de Teologie Catolică din cadrul Universității cardinal Ștefan Wyszyński, din Varșovia, unde a susținut comunicarea: *Confessional Education - a bridge between Churches and Religions. The Transylvanian case*.

În perioada 24-25 februarie 2017, Pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă a participat la Atena, la Proiectul *Science&Orthodoxy around the World, First International Conference*, Tema întâlnirii: *Modern Science and the Orthodox Tradition. An uneasy relationship?*

Despre medicalizarea morții

Pr. Bogdan Chiorean

În urmă cu cinci decenii, moartea nu suscita atâta interes din partea medicilor, ea fiind acceptată cu mai mare ușurință și de către familia pacientului suferind, întrucât medicina era limitată în ceea ce privea posibilitățile de suport artificial a funcțiilor vitale.

Astăzi, *sfârșitul creștinesc* al vieții noastre pe care îl cerem la fiecare Sfântă Liturghie, s-a transformat într-o dorință pătimașă de a evita ineluctabilul, prinsă într-un scenariu în care - cel mai adesea - actorii principali sunt membrii familiei. Expresii ale apartenențelor, precum „*vrem să mai rămână lângă noi, cu orice preț*”, trădează o neputință a firii noastre de a accepta moartea cuiva drag, omițând faptul că prețul îl plătește cel suferind.

Desigur, acest eveniment a apărut ca un accident în istoria mântuirii. Apoi, în om e sădită adânc dorința de veșnicie. Doar că moartea nu e un final, iar veșnicia nu e pe pământ.

În fazele avansate, uneori terminale, ale unor boli cronice progresive cum ar fi cele oncologice, metodele curative se epuizează treptat, cedând locul îngrijirilor paliative. Concret, îngrijirile paliative ar trebui să asigure o calitate crescută a vieții, neavând pretenția de a oferi zile suplimentare vieții, ci de a le face pe cele primite de la Dumnezeu să fie suportabile. De fapt, concentrându-se pe terapia durerii și ameliorarea simptomatologiei asociate, unul dintre principiile esențiale în paliativ este tocmai acela că moartea este privită ca un fenomen firesc, ce nu trebuie nici grăbit, dar nici amânat.

Din păcate, datorită unei înțelegeri greșite (sau cel puțin insuficiente) a acestui moment, moartea este transformată dintr-un eveniment intim pe care îl dorim *neînfruntat* și *în pace*, într-o luptă asiduă, acompaniată de o imensă polipragmazie, din care toți protagoniștii ies împutinați.

Astfel, etosul românesc manifestă o deosebită grijă față de pacientul muribund, mai ales prin aceea că aparținătorii vor să-l știe hrănit și hidratat. În fapt, deshidratarea în stările terminale, conduce la o hipersecreție de endorfine, substanțe care alungă durerea și fac suferința suportabilă. Dimpotrivă, o hiperhidratare creează edeme masive la nivel cerebral, pulmonar ș.a.m.d., accentuând durerile deja existente sau creând noi suferințe. Apoi și lipsa mâncării este de un real folos: în primul rând, nu mai este nevoie ca organismul pacientului să realizeze digestia, un proces care necesită un anumit consum de energie; în al doilea rând, prin această înfometare, organismul - văzând ca este privat de nutrienți - va începe să transforme grăsimile existente în energie, prin procesul numit cetoză, reacție care dă o oarecare stare de bine pacientului terminal. Ca medic, ai datoria de a explica familiei aceste mecanisme, evitând astfel tratamentele inutile. Totuși, aparținătorii vor fi neîncredători într-un profesionist în sănătate care oprește perfuzia cu ser fiziologic sau cu glucoză, adesea îmbibată cu vitamine cu efecte fantasmagorice...

Înțelegerea duhovnicescă a finalului vieții face ca aceste neplăceri să fie evitate. Intervine aici rolul preoților de a catehiza credincioșii în probleme referitoare la sfârșitul vieții pământești: despre Taina Sfântului Maslu la căpătâiul bolnavului, despre slujba la împărțirea grabnică, despre rugăciunea la ieșirea cu greu a sufletului și, până la urmă, despre iertare, despre îmbrățișare, despre strângerea de mână - momente și sentimente cu adevărat necesare în trecerea spre alte coordonate ale existenței noastre.

IPS ANDREI MITROPOLITUL CLUJULUI, MARAMUREȘULUI ȘI SĂLAJULUI

În fiecare **luni**, între orele 8.00 și 10.00, conduce ședința Consiliului Permanenței Eparhiale.

În fiecare **vineri**, între orele 8.00 și 10.00, predă cursul de Spiritualitate pentru studenții din anii III și IV de la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca.

În fiecare **miercuri**, între orele 20.30 și 21.00, realizează emisiunea „Cuvântul Ierarhului – spiritualitate creștină pe unde hertzieni”, pentru postul de radio „Renașterea”.

În fiecare **miercuri și vineri**, între orele 10.00 și 15.00, acordă audiențe clerului și credincioșilor.

Februarie 2017

1 februarie: Înregistrează o emisiune pentru TVR Cluj.

În Catedrala Mitropolitană, asistă la Vecernie și rostește un cuvânt de învățătură.

2 februarie (Întâmpinarea Domnului): Cu prilejul hramului, în Biserica „Întâmpinarea Domnului” din Cluj-Napoca (paroh: Pr. Alexa Chira și Pr. Prof. Ioan Bizău), slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Este însoțit de PC Arhid. Dan Grigore Văscu, directorul tehnic al postului de radio „Renașterea”.

3 februarie: La Facultatea de Teologie, îi examinează pe studenții anului IV, la disciplina Morală.

În capela din Cimitirul „Tanatorio” din Baia-Mare, săvârșește slujba de înmormântare a adormitului întru Domnul, Valer, tatăl părintelui Cosmin Vele de la Parohia „Sfântul Ioan Botezătorul” de pe strada Eugen Ionesco, din Cluj-Napoca. Rostește un cuvânt de mângâiere.

4 februarie: În biserica din Vișagu, protopopiatul Huedin, oficiază Taina Sfântului Botez pentru prunca Maria, fiica părintelui paroh, Ioan Vasile Apostol. Rostește un cuvânt de învățătură.

Săvârșește slujba de binecuvântare a demisolului Bisericii „Sfântul Mina” din cartierul clujean „Bună Ziua”. Rostește un cuvânt de învățătură.

La Casa de Cultură a Studenților, asistă la spectacolul folcloric organizat de Parohia „Sfântul Apostol Toma” din Cluj-Napoca (parohi: Pr. Dănuț Goga și Pr. Marius Goga). Rostește un cuvânt duhovnicesc.

5 februarie: În Biserica „Sfântul Apostol Toma” din Cluj-Napoca, săvârșește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Acordă părintelui paroh, Dănuț Goga, distincția „Crucea Arhiepiscopală” și hirotesește întru iconom, pe părintele Marius Goga. Este însoțit de PCuv. Protos. Benedict Vesa, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Felea- cului și Clujului.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză. Hirotesește întru duhovnic, pe PC Pr. Nicolae Cosmin Grecu de la parohia Pădureni, protopopiatul Gherla și pe PC Pr. Mircea Adrian Luca, de la parohia Unguraș, protopopiatul Dej.

6 februarie: La Centrul de Îngrijiri Paliative „Sfântul Nectarie”, înregistrează o emisiune pentru TVR Cluj.

7 februarie: La sediul Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Cluj, săvârșește slujba Aghiasmei Mici și rostește un cuvânt de învățătură. Este însoțit de domnul Liciu Câmpean, consilierul misionar-social al Arhiepiscopiei Vadului, Felea- cului și Clujului.

8 februarie: În sala „Teotist Patriarhul” din Palatul Patriarhal, participă la ședința anuală a Adunării Naționale-Bisericească.

Împreună cu ÎPSPărinte Teofan, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, face o vizită la Mănăstirea Căldărușani.

9 februarie: În sala sinodală din incinta Reședinței Patriarhale din București, sub conducerea Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, participă la ședința de lucru a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române.

10 februarie: În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Acatis- tul Bunei Vestiri și rostește un cuvânt de învățătură.

11 februarie: În biserica din Berindu, protopopiatul Huedin, oficiază Taina Sfântului Botez pentru prunca Daria-Maria, fiica părintelui paroh, Ioan Petru Pop. Rostește un cuvânt de învățătură.

La Mănăstirea Salva, se întâlnește cu obștea, în vederea soluționării unor probleme administrative. Este însoțit de PCuv. Arhim. Teofil Roman, eclesiarhul Catedralei Mitropolitane din Cluj-Napoca.

12 februarie: În biserica din Sângeorzul-Nou, protopopiatul Beclean, săvârșește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește întru diacon, pe tânărul Vasile Tiberiu Turi. Hirotesește întru iconom, pe părintele paroh, Dănuț Serețan. Conferă domnului Romeo Florian, primarul

comunei Lechința, Ordinul „Sfinții Martiri și Mărturisitori Năsăudeni”.

Săvârșește slujba de binecuvântare a amplelor lucrări de renovare a casei parohiale din localitate.

Face o vizită în parohia Șieu Sfântu (paroh: Pr. Vasile Vărtic). Este însoțit de PC Pr. Cristian Baciu, consilierul bisericesc al Arhiepiscopiei Vadului, Felea- cului și Clujului.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză.

13 februarie: În cimitirul nou din Câmpia Turzii, săvârșește slujba Punerii Pietrei de Temelie pentru capela mortuară. Rostește un cuvânt de învățătură.

14 februarie: În sala de ședințe a Centrului Eparhial din Cluj-Napoca, prezidează întâlnirea de lucru cu preoții de slujire caritativă din Arhiepiscopia Vadului, Felea- cului și Clujului.

Face o vizită pe șantierul de la Popești, unde sunt în curs de finalizare clădirile Tipografiei și Brutăriei Eparhiale. Este însoțit de domnul Sorin Călea, consilierul economic al Arhiepiscopiei Vadului, Felea- cului și Clujului.

15 februarie: În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Acatis- tul Mântuitorului și rostește un cuvânt de învățătură.

16 februarie: În sala de ședințe a Centrului Eparhial, prezidează ședința de lucru a Permanenței Consiliului Eparhial cu participarea PC Pr. Protopopi.

În Aula „Nicolae Ivan” din incinta Centrului Eparhial, prezidează ședința anuală a membrilor C.A.R.

17 februarie: În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Acatis- tul Bunei Vestiri și rostește un cuvânt de învățătură.

18 februarie: În biserica din Șieu Odorhei, protopopiatul Beclean, oficiază Taina Sfântului Botez pentru pruncul Andrei, fiul părintelui

localității Căianu Vamă, filie a parohiei Căianu (paroh: Pr. Constantin Neguț), Chesău, filie a parohiei Ghirișu Român (paroh: Pr. Beniamin Sărmășan), Suatu (paroh: Pr. Ioan Danciu), Corpadea (paroh: Pr. Mihai Pop) și Dezmir aerodrom (paroh: Pr. Alin Sebastian Oprea Rus). Este însoțit de PC Pr. Dan Liviu Hognogi, protopop de Cluj I.

Face o vizită pe șantierul Bisericii „Învierea Domnului” din Cluj-Napoca (paroh: Dura Coriolan).

La Mănăstirea Nicula, slujește Vecernia și săvârșește slujba călugăriei tânărului Liviu Gheberta, devenit monahul Luca. Rostește un cuvânt de învățătură.

22 februarie: Face o vizită în cartierul clujean Becaș, în vederea înființării unei noi parohii. Este însoțit de PC Pr. Iustin Tira, vicarul administrativ al Arhiepiscopiei Vadului, Felea- cului și Clujului și de PC Pr. Cristian Baciu, consilierul bisericesc.

23 februarie: În localitatea Monor, protopopiatul Bistrița, oficiază Taina Sfântului Botez pentru pruncul Ioan Mina, fiul părintelui paroh Iuliu Ceușan. Rostește un cuvânt de învățătură.

Face o vizită în parohiile Posmuș (paroh: Pr. Marin Menuț Lărgean) și Dorolea (paroh: pr. Dorel Moldovan) din protopopiatul Bistrița, precum și în parohia Dăbâca (paroh: Pr. Bogdan Frâsinel) din protopopiatul Cluj I.

24 februarie: La Facultatea de Teologie îi examinează pe studenții restanțieri la disciplina Morală.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Acatis- tul Mântuitorului și rostește un cuvânt de învățătură.

25 februarie: În Foaierul Casei Universitarilor, săvârșește slujba înmormântării adormitului întru Domnul, profesorul Romeo Florin Galea. Rostește un cuvânt de mângâiere.

În biserica din Finișel, protopopiatul Cluj I, oficiază Taina Sfântului Botez pentru prunca Ema Natalia, fiica părintelui paroh Nicolae Adrian Sănițariu și pentru prunca Teodora Maria Lapoși. Rostește un cuvânt de învățătură.

În Biserica „Sfântul Alexandru” de pe Bulevardul Muncii din Cluj-Napoca (paroh: Pr. Claudiu Meleanu), slujește Vecernia și rostește un cuvânt de învățătură.

În biserica Mănăstirii Florești, asistă la Vecernie, slujește la Litie și rostește un cuvânt de învățătură. Se întâlnește cu participanții la pelerinajul din Israel și Iordania ce a avut loc în perioada 14 - 24 ianuarie 2017.

26 februarie: În localitatea Stolna, protopopiatul Cluj I, săvârșește slujba de sfințire a noii biserici. Slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotesește întru iconom stavrofor pe părintele paroh Doru Moldovan. Conferă PC Pr. Damian Tuluc de la parohia Mociu II, pictorul bisericii, Ordinul „Sfântul Ierarh Pahomie de la Gledin”, iar domnului Andrei Tămaș, primarul comunei Săvădisla și domnului prim-epitrop Nicolae Hodrea, Ordinul „Sfinții Martiri și Mărturisitori Năsăudeni”. Este însoțit de PC Pr. Iustin Tira, vicarul admini- strativ al Arhiepiscopiei Vadului, Felea- cului și Clujului.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Pavecernița Mică și rostește o cateheză. Hirotesește întru duhovnic pe PCuv. Ierom Grigore Benea de la Mănăstirea Nicula.

În Catedrala Mitropolitană, săvârșește îndătinatul ritual al iertării frățești de la începutul Postului Mare.

27 februarie: Face o vizită pe strada Sopor din cartierul Gheorgheni, în vederea căutării unui loc pentru construirea unei biserici. Este însoțit de domnul Sorin Călea, consilierul economic al Arhiepiscopiei Vadului, Felea- cului și Clujului.

În Biserica „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil” din cartierul clujean Dâmbul Rotund (parohi: Pr. Augustin Bora și Pr. Alexandru Ciui), slujește Pavecernița Mare în cadrul căreia s-a citit prima parte a Canonului Sfântului Andrei Criteanul. Rostește un cuvânt de învățătură.

La Hotel „Meridian” participă la o întâlnire de suflet organizată cu prilejul împlinirii a 90 ani de viață de către domnul profesor Alexandru Salontai, fost rector al Universității de Științe Agricole și Medicină Veterinară din Cluj-Napoca. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

28 februarie: Face o vizită în protopopiatul Dej. Vizitează parohiile Osoi (paroh: Pr. Liviu Moldovan), Ciubanca (paroh: Pr. Septimiu Olar) și Bobâlna (paroh: Pr. Marius Vasile Abrudan). Este însoțit de PC Pr. Ioan Bufta, protopop al Dejului.

La monumentul lui Horea, Cloșca și Crișan situat în fața Hotelului Napoca, săvârșește slujba Parastasului la împlinirea a 232 ani de la supliciul celor trei eroi. Rostește un cuvânt evocator.

În Biserica „Sfinții Apostoli Petru și Pavel” din cartierul clujean Mănăstur (parohi: Pr. Vasile Raus, Pr. Vasile Bancoș, Pr. Radu Onac și Pr. Nicolae Maja), slujește Pavecernița Mare în cadrul căreia s-a citit cea de-a doua parte a Canonului Sfântului Andrei Criteanul. Rostește un cuvânt de învățătură.

A consemnat, Arhid. Claudiu Ioan Grama

Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Andrei în Biserica „Sfinții Apostoli Petru și Pavel” din cartierul clujean Mănăstur, slujind cea de-a doua parte a Canonului Sfântului Andrei Criteanul în cadrul Pavecerniței Mare, marți, 28 februarie, 2017.

paroh, Flaviu Druța. Rostește un cuvânt de învățătură.

La Casa de Cultură din Gherla, asistă la Conferința „Vindecarea prin memorie. Închisoarea din Gherla pe harta Gulagului românesc”, susținută de domnul profesor Radu Preda, directorul Institutului de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc, organizată în cadrul manifestărilor dedicate Anului comemorativ Justinian Patriarhul și al apărătorilor Ortodoxiei în timpul comunismului în Patriarhia Română. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

La demisolul Bisericii „Sfântul Mina” din cartierul clujean „Bună Ziua” (paroh: Pr. Dumitru Bărbos), oficiază Taina Sfântului Botez pentru pruncul Andrei-Teodor Marian. Rostește un cuvânt de învățătură.

19 februarie: În biserica din Vermeș, protopopiatul Beclean, săvârșește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește întru preot, pe diaconul Vasile Tiberiu Turi, pe seama parohiei Sic, protopopiatul Gherla. Hirotesește întru sachelar, pe părintele paroh, Paul Valer Ziman. Conferă domnului Romeo Florian, primarul comunei Lechința, Ordinul „Sfântul Ierarh Pahomie de la Gledin”.

Săvârșește slujba de sfințire a unei Troițe amplasată în curtea bisericii. Este însoțit de domnul Sorin Călea, consilierul economic al Arhiepiscopiei Vadului, Felea- cului și Clujului.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia și rostește o cateheză.

La Casa de Cultură a Studenților, asistă la spectacolul caritabil organizat de Protopopiatul Cluj I (protopop: Pr. Dan Liviu Hognogi), avându-l ca protagonist pe maestrul Florin Piersic. Rostește un cuvânt de binecuvântare. Este însoțit de PC Pr. Ioan Chirilă, președintele senatului Universității Babeș-Bolyai.

20 februarie: În biserica din Bonț, protopopiatul Gherla, oficiază Taina Sfântului Botez, pentru prunca Dorothea Gabriela Beatrix, fiica părintelui paroh, Efrim Truță. Rostește un cuvânt de învățătură.

21 februarie: Face o vizită în protopopiatul Cluj I. Vizitează

„Am ascultat de porunca Bisericii”. Arhiepiscopul Justinian Chira în dialog cu Călin Emilian Cira, ediția a doua revăzută și adăugită, Editura Mega, Cluj-Napoca, 2016, 144 p.

Cartea aceasta mă reprezintă pentru că redă întru totul gândurile mele. Rohia 15 aug 2016 † Justinian arhiepiscop”. Această notă olografă a fericitului întru adormire Arhiepiscop Justinian Chira al Maramureșului și Sătmăruului, reprodusă pe coperta din spate a cărții, ar trebui fără-ndoială să stârnească apetitul spre lectură al oricărei persoane care fie l-a cunoscut, l-a ascultat sau i-a citit vreo carte, fie doar a auzit sau a citit ceva despre răposatul „voievod al Maramureșului”. Știrea trecerii sale la Domnul, slujbele de prohodire îndătinat și înmormântarea Arhiepiscopului Justinian au fost îndelung mediatizate de către media românească, laică și bisericească, și de către site-urile de socializare. Pe această cale, no-nagenarul Arhiepiscop Justinian s-a aflat în atenția mediului social-eclesial românesc, și nu puțini vor fi fost surprinși de profilul și personalitatea ierarhului. Cei care nu l-au cunoscut, nici nu au auzit de dânsul, dar cu atât mai mult ceilalți, care i-au fost aproape sau l-au cunoscut personal ori prin predici, cărți și emisiuni de radio și televiziune, au acum la dispoziție un ultim volum de dialoguri savuroase purtate de frumosul bătrân de la Rohia cu tânărul istoric-teolog Călin Cira – de obârșie năsăudeană –, în cursul anilor 2012-2014.

Desigur, și unii, și ceilalți s-ar putea întreba ce ar putea descoperi în această „carte testament a lui Justinian Chira”, după cum o numește scriitorul sacerdot Ioan Pinteș în prefață, din moment ce până acum s-au publicat mai multe cărți bune de convorbiri cu marele ierarh, precum și o serie de volume ce conțin diferite reflecții, gânduri și pastorale ale sale. Nu mă îndoiesc că răspunsul edificator îl va afla fiecare parcurgând filele cărții! Eu nu pot să afirm decât că am fost captivat și încântat de ceea ce am citit pe nerăsuflă despre viața unui om al lui Dumnezeu care a trăit pe acest pământ 95 de ani, din care peste șaptezeci în viețuire monahală și peste patruzeci în slujire arhierescă, ani trăiți cu folos în slujba Mântuitorului Iisus Hristos, în ascultare față de Biserica Sa din România și în slujire față de poporul lui Dumnezeu din această binecuvântată țară, pe care a iubit-o atât de mult. Această stare de ascultare „de porunca Bisericii” i-a provocat la adânci bătrâneți un sentiment reconfortant al împlinirii, al păcii sufletești și al seninătății, care i s-au putut vedea pe chip și după adormirea sa întru Domnul. De altfel, spre finalul dialogurilor purtate, ierarhul i-a mărturisit, cu sinceritatea și modestia-i caracteristică, interlocutorului său: „Eu trăiesc foarte liniștit că mi-am făcut datoria. Am pus piciorul în prag exact atunci când trebuia. Și de aceea sunt liniștit. Mi-am făcut datoria. Mor liniștit. Mor fericit. Mi-am făcut datoria față de Biserica noastră, față de poporul nostru, față de Transilvania și față de Dumnezeu. Spun toate acestea fără să mă laud pentru că tot ce-am făcut, frăția ta, nu am făcut cu puterea

proprie, ci am făcut cu puterea lui Dumnezeu. Tot ce am făcut nu-i meritul meu, e meritul lui Dumnezeu, al preoților, al credincioșilor, al lui Dumnezeu. Eu am fost un simplu slujitor al lui Dumnezeu și al poporului. Și eu mă reazăm pe două puteri. Două puteri sunt cele pe care mă reazăm eu: Dumnezeu și poporul. Astea sunt cele două puteri pe care se reazemă episcopul Justinian, Biserica Ortodoxă și creștinismul” (p. 137).

Într-adevăr Justinian Arhiepiscopul a trecut la Domnul, pe care l-a slujit întreaga-i viață cu devotament și dragoste, împăcat cu sine, cu lumea și cu Dumnezeu, iar viața sa ne descoperă că nu numai el a beneficiat de reazemul oferit de credința în Dumnezeu, viața Bisericii și

evlavia poporului dreptcredincios, ci însăși credința, Biserica și poporul s-au întărit și primenit prin activitatea desfășurată de Justinian, deoarece părintele însuși a devenit, în decursul lungii sale vieți – desfășurate de-a lungul a cincizeci de ani sub regimuri totalitare, hortyst (fascist) și comunist –, sprijin și ajutor pentru frații săi de credință și neam, brațe părintești pentru căutătorii de viață duhovnicească și trăire monastică, povățuitor pe calea slujirii eclesiale pentru sutele de preoți pe care i-a hirotonit în vremuri de restriște, partener onest de dialog pentru proeminenți oameni de cultură cărora le-a marcat ireversibil viața.

Despre toate aceste deveniri și multe alte clipe memorabile din viața arhiepiscopului Justinian Chira dă mărturie cartea de dialoguri inițiate și purtate cu măiestrie de Călin Emilian Cira. Parcurgându-i paginile, cititorul va găsi nu atât sfaturi sau povețe duhovnicești, ci mai ales amintiri, confesiuni și descrieri inedite referitoare la oameni, locuri și vremuri dintr-o viață de peste nouăzeci de ani. Plecând de la familie și satul natal, amintirile depănate ne vorbesc despre începuturile vieții monahale de la Rohia, despre vremurile de restriște din anii de ocupație hortystă, apoi despre epoca comunistă și încercările venite asupra mănăstirii după decretul 410 din 28 octombrie 1959 – când monahii au fost alungați, iar mănăstirea a fost la un pas de a fi desființată, ceea ce a salvat-o fiind dârzenia starețului Justinian –, despre perioada studiilor teologice efectuate la Seminarul din Cluj și la Institutul de grad universitar din Sibiu, despre cei 17 ani ai vicariatului de la Cluj și despre perioada de după 1990 a episcopatului său de la Baia Mare. Pagini savuroase, care vor constitui de acum înainte documente valoroase pentru istoria Bisericii și a culturii românești în secolul XX, sunt cele în care arhiepiscopul Justinian relatează cu sinceritate despre ierarhi de odinioară ai Bisericii

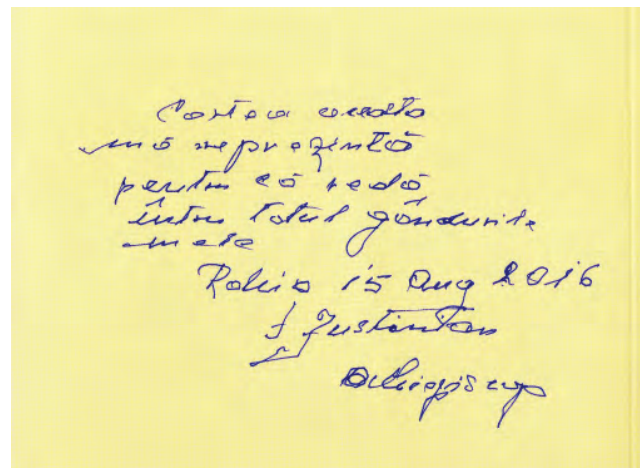
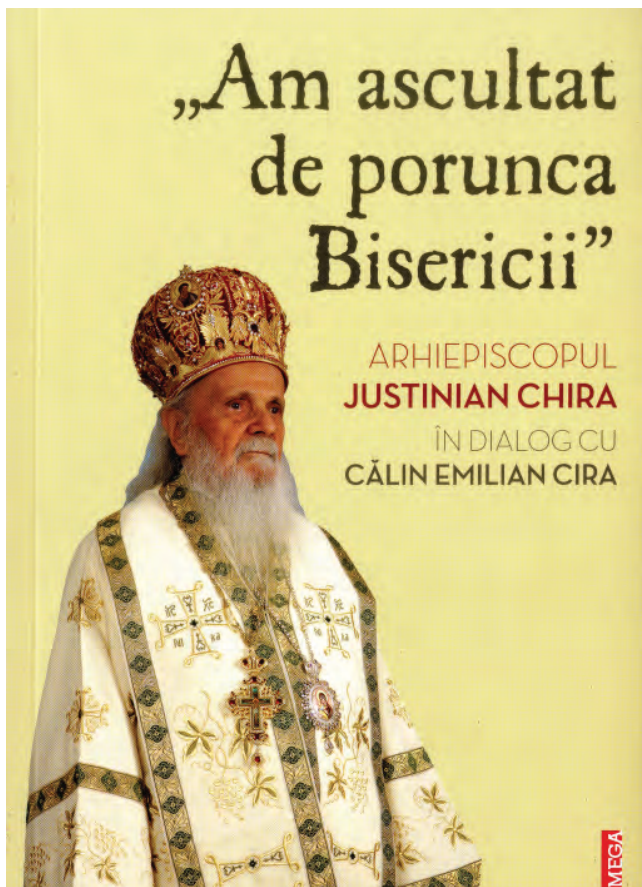
Ortodoxe Române, precum mitropoliții Nicolae Colan, Nicolae Mladin și Bartolomeu Anania, arhiepiscopul Teofil Herineanu, patriarhii Justinian Marina, Justin Moisescu și Teoctist Arăpașu, despre teologi renumiți și dascăli eminenți ai teologiei românești din secolul trecut, precum Ioan Lupaș, Dumitru Stăniloae, Isidor Todoran, Liviu Galaction Munteanu, Sofron Vlad și Ioan Bunea, filosofi și scriitori de elită ai culturii române contemporane, precum Ioan Alexandru, Constantin Noica sau Geo Bogza și, desigur, despre „omul lui Dumnezeu”, „credinciosul și iubitorul de Hristos”, Nicolae Steinhardt. Nu doresc să divulg detalii despre portretele și caracterizările creionate tuturor celor amintiți, ci îi invit pe toți cei interesați și dornici să cunoască mai bine personalitățile evocate să parcurgă cartea. Cu siguranță nu vor regreta, dimpotrivă se vor îmbogăți și își vor descreți frunțile.

Trebuie să remarc totodată faptul că Arhiepiscopul Justinian atinge mai multe teme relevante pentru viața socială, duhovnicească și bisericească de astăzi, între acestea trei fiind important de amintit, anume: *păstorii Bisericii și politica*, în legătură cu care Arhiepiscopul afirma despre sine că nu a acceptat „niciun fel de politică”, nu a „putut face politică” și nu s-a „putut atașa de un partid”, pentru că el a fost „episcopul tuturor” (p. 109); *bătălia omului cu răul și cu Satana*, care ajunge să posedeze oameni și să inspire regimuri politice, războaie pe care, în opinia sa, omul îl poate câștiga doar prin dreptate, „nu prin luptă, prin război, ci prin bunătatea și dreptatea ta” (p. 74); și, desigur, *viața și moartea*, despre care afirmase cu tărie prin cuvinte simple, la o vârstă de 93 de ani: „Iar noi întinerim! Noi mergem spre eternitate. Mergem, Emilian, spre viață veșnică. Noi mergem spre viață, nu spre moarte. Moartea e un popas, frate Emilian, înțelegi... În mormânt se odihnesc oasele” (p. 103). Cu precădere din aceste afirmații, dar și din altele pe care

le întâlnim pe parcursul dialogului reiese forța motrică care i-a dat Arhiepiscopului Justinian puterea și vitalitatea de a străbate prin viață cu nădejdea și privirea ridicată spre cer, iar înaintea morții i-a dat tăria de a sta nu înspăimântat, ci zămbitor și curajos: forța credinței și încrederea nezdruccinată în puterea lui Dumnezeu. Iată lecția, iată modelul pe care ni-l oferă chipul patriarhal și paterical al Arhiepiscopului Justinian!

În final, nu pot să nu-i mulțumesc „iscoditorului” – cum îl tachinează la un moment dat Arhiepiscopul Justinian – Călin Emilian Cira, pentru că acum, la puțin timp de la trecerea la cele veșnice a părintelui Justinian Chira, s-a străduit să ne readucă înaintea figura și personalitatea acestui ierarh unic al Bisericii noastre republicând dialogurile sale cu răposatul. Redarea „întru totul a gândurilor mele” – fapt pentru care Arhiepiscopul a mărturisit că această carte îl reprezintă –, i se datorează în foarte mare măsură tânărului istoric, pentru că întrebările adresate, modul și felul său de abordare i-au oferit părintelui Justinian șansa și cadrele propice pentru a-și depăna cu încredere amintirile, a-și destăinui cu sinceritate concluziile unei vieți încărcate de ani și de a-și rosti povățuirile părintești și apoftegmele patericale menite să zidească suflete și să fortifice caractere.

Mircea-Gheorghe Abrudan

COMITETUL DE REDACȚIE:

Președinte:
IPS Arhiepiscopul și Mitropolitul ANDREI ANDREICUȚ

Vicepreședinte:
PS Episcopul-vicar VASILE SOMEȘANUL

Membri:
Consilier cultural Pr. dr. Bogdan Ivanov, Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu, Pr. prof. dr. Liviu Vidican-Manci

Director:
Pr. dr. Cătălin Pălimaru

RENAȘTEREA

Editura Renașterea * Piața Avram Iancu, 18
400117, Cluj-Napoca * Telefon / Fax 0264-59.96.49
Internet: www.renasterea-cluj.ro
E-mail: revista@renasterea-cluj.ro

CUI (CF) 4547095
IBAN: RO84 BTRL 0130 1205 P129 1800
Banca Transilvania, Cluj (Revista RENASTEREA)
ISSN: 1223-4435

Redactor responsabil:
Pr. Florin-Cătălin Ghiț

Tehnoredactor: Pr. Eugen Mera

DIFUZAREA:
Pr. Nicolae-Dragoș Kerekes

COLABORATORI PERMANENȚI:
Mircea-Gheorghe Abrudan, Mircea Gelu Buta, Dacian But Căpușan, Alexandru Dărăban, Cezar Login, Ierom. Maxim Morariu, Marcel Muntean, Alexandru Nemoianu, Protos. Simeon Pinteș, Aurel Sasu, Paul Siladi, Nicolae Turcan, Protos. Benedict Vesa

„Urcuș spre primăvara sufletului” - spectacol de cântece, poezie și teatru la cea de-a doua ediție

Tatiana Onilov

La sfârșit de februarie, odată cu încheierea calendaristică a sezonului rece, dar mai ales pentru a păși cu bucurie în brațele primăverii, Asociației Studenților Creștini Ortodocși – ASCOR Cluj și comunitatea Bisericii Studenților au organizat un spectacol intitulat „Urcuș spre primăvara sufletului”, aflat la cea de-a doua ediție, în cadrul căruia corurile Bisericii Studenților din Cluj-Napoca, coruri de adulți, dar și de copii, în total peste 70 de participanți, au interpretat un repertoriu nou de cântece, întreprinse de recitari de poezii, interpretare teatrală și instrumentală.

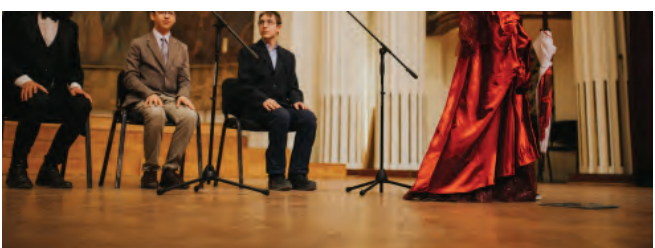
În prima parte a concertului, publicul numeros adunat în Sala Auditorium Maximum a avut șansa să asculte corul de copii „Sfântul Nicolae”, care a propus auditoriului un periplu cronologic de fragmente muzicale pentru copii din diferite perioade, începând cu anul 1937 și încheind cu piese din zilele noastre. Voioșia, sinceritatea și bucuria copiilor au fost tocmai potrivite pentru a deschide acest frumos eveniment primăvărat. Zâmbetele lor și chipurile senine, precum și prestația muzicală de excepție, pregătită cu multă seriozitate de-a lungul mai multor săptămâni, au stârnit valuri de aplauze neconținute.

Au urmat recitaluri de pian ale copiilor mai mari și mai mici, recitaluri de flaut, de vioară, o piesă de teatru pregătită de grupul de adolescenți „Sfântul Spiridon al Trimitundei”, precum și un moment extraordinar oferit de tânărul Alecu Ciapi, laureat al numeroaselor concursuri muzicale și un extraordinar mănuitor al chitarei clasice.

Nu a lipsit nici recitalul de poezie și nici un fragment de monolog din arta teatrală.

În cea de-a doua parte a concertului au evoluat ceata „Sfântul Ioan Valahul” – responsabil de aducerea în scenă a bala-

delor și a muzicii populare, corul psaltic de băieți „Anton Pann”, care anul acesta a bucurat publicul cu piese noi și cu un acompaniament muzical inedit. În încheiere, corul slavon mixt „Sfântul Lavrentie al Cernigovului” a introdus spectatori în starea premergătoare începerii Postului Paștelui, dar și în cea a vestirii Marii Sărbători a Învierii Mântuitorului nostru Iisus Hristos, intonând tropare și stihuri printre care: „Nici umilință nu am agonisit”, „Cu durere către Maica Domnului”, „În cărările mântuirii îndreptează-mă” și „Brațele părintești” – tropar la Catisma 1.

Evenimentul a durat peste două ore, la finalul căruia s-au împărțit flori, bomboane, îmbrățișări și multe felicitări pentru participanți și pentru organizatori.

Mai jos redăm impresiile unei participante și organizatoare a acestui frumos eveniment cultural al ASCOR și al Bisericii Studenților din Cluj-Napoca.

Un urcuș spre primăvara sufletului

Irina Elena Enea

Mă întrebam: „Din ce perspectivă aș putea vorbi despre experiența acestui minunat spectacol?”. Am trecut de la perioada pregătirilor până la momentele coborârii de pe scenă, ca participant în reprezentările care i-au bucurat pe spectatori, ca îndrumător al copiilor din corul „Sfântul Nicolae” în multele repetiții și ca suflet care privea încântat fiecare moment ce se desfășura, unul câte unul, prezentate de către Bogdan și Oana.

Cred că, într-adevăr, întregul proces de pregătire și prezentare a fost și este un urcuș. Interesant este că, pe măsură ce înaintam în fața oamenilor, sufletul se micșorea. Paradoxal, am simțit în fiecare persoană cu care am trăit momentele acestui spectacol că, de fapt, sufletul se deschidea (așa strâns cum era el!) și tot ce putea face era să dăruiască. Iar bucuria și mai mare a fost întâlnirea cu spectatori care ne dăruiau, la rândul lor, timpul și deschiderea lor, dorința lor de a ne vedea și a ne asculta. Am zărit în sală priviri vesale, priviri triste, priviri pierdute, unele nerăbdătoare, altele adânci, cuprinzătoare; multe ar fi de spus despre ele. Parcă pe măsură ce primeai fiecare privire, te întâlneai cu fiecare om în parte. Era ca și cum ochii vorbeau tăcând. Am văzut apoi din sală munca fiecărui om care ne-a transmis mesajul său cântând, interpretând, recitând, jucând, strigând și tăcând, în același timp. Când eram în public și admiram oamenii de pe scenă, am încercat să rămân cât mai prezentă în „aici și acum”. Trăiam cuvintele, notele muzicale și parcă absorbam frumusețea fiecăruia.

Am trăit, împreună cu cei care ne-au arătat o parte a chipului lor, emoțiile întrebărilor: „Ce facem? Cum repetăm? Când ne întâlnim?”, alături de una dintre marile nelămuriri: „E folositor pentru oameni?” sau „Le va plăcea? Se vor bucura împreună cu noi? Ce mesaj le trans-

mitem?”. Sau „Ce mesaj primește fiecare om în parte?”. Cred că din această perspectivă pot expune agitația și dorința de a ieși totul bine. Acest rol din culise mi-a acordat bucuria de a trăi frământările noastre, ale tinerilor, simplitatea entuziastă a copiilor, așteptările părinților și îmbrățișările încurajatoare ale prietenilor, ale fraților.

Când eram mică, consideram că este o prăpastie între scenă și public. Iar acum, când sunt mare, îndrăznesc să spun că esența acestui spectacol este tocmai bucuria întâlnirii, bucuria de a fi împreună, bucuria de a fi toți alături de Hristos.

Atâtea bucurii, câți oameni în sală. Cred că fiecare persoană prezentă a completat, a înmulțit dragostea dintre noi. A ridicat prăpastia și a prefăcut-o în pași. Prezența fiecăruia în cele trei ore a transformat sala într-o familie extinsă, aș putea spune. Atmosfera creată a fost una liniștitoare și de bucurie duhovnicească. Cred că motivul pentru care am putut sta împreună a fost pentru că în sufletul fiecăruia a stat Hristos în acea seară. Cu adevărat El a fost în mijlocul nostru!

Reprezentările ne-au plimbat prin multe trăiri. Prima dintre ele ne-a pregătit pentru bucuriile care au urmat în cele trei ore, iar ultima ne-a adâncit sufletul pentru post. Toate împreună dăinuiesc și continuă un șir al unor descoperiri și dezvăluiri tainice ale împreună-lucrării și, mai ales, ale unei Biserici vii.

Activități mai vechi și mai noi organizate de ASCOR în timpul Postului Paștelui

Tatiana Onilov

In perioada Postului Paștelui, ASCOR Cluj va desfășura mai multe activități folositoare atât pentru primenirea sufletului, cât și pentru revigorarea trupeză. Anul acesta, vor fi evenimente mai vechi, dar și mai noi, mai tihnite, dar și mai dinamice, mai creative, dar și mai mistice. Paleta lor va fi vastă, astfel încât să ofere cât mai multor tineri posibilitatea de a se implica și de a-și găsi nișa potrivită.

Conferințele duhovnicești

Printre cele care reprezintă deja o tradiție cu vechime vor fi întâlnirile duhovnicești cu invitați de vază care se vor desfășura în fiecare zi de joi. În prima săptămână a postului, Părintele profesor universitar doctor Ioan Chirilă de la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca a pus în discuție, la sugestia tinerilor de la ASCOR, subiectul: „Cine este Iisus Hristos?”. Potrivit distinsului teolog, tema este una profundă și greu de elucidat în cuvinte puține, în explicații omenești. „Mântuitorul Hristos este Cel peste care Se odihnește Duhul lui Dumnezeu. Acolo este izvorul liniștirii celei adevărate, acolo nu este niciun zăbucium, nu există nicio voință rățăcătoare, ci în toate și peste toate este voința lui Dumnezeu, aceea de a împărții iubirea Sa”, a fost cuvântul de deschidere al profesorului Ioan Chirilă. Invitatul a ținut să sublinieze faptul că pentru a cunoaște Cine este Iisus Hristos fiecare dintre noi, cei care vrem să Îl aflăm, care vrem să Îl descoperim, trebuie să facem un exercițiu de urcare, treaptă cu treaptă, pe scara credinței. Apoi, mai „trebuie să fim vase în care să adunăm, aidoma mirului de nard, mirul lacrimilor noastre cu care sufletul și trupul să se spele, să se curățească, să dobândească vedere ca la Siloam și, dobândind vedere, să se împărțasească de Slava cea de Sus”.

În seriile care vor urma vor mai conferența Părintele profesor universitar doctor Vasile Vlad de la Facultatea de Teologie din Arad, care va vorbi la Catedrala din Cluj despre subiectul intitulat „De la patrafir la Potir”, iar celor prezenți în sala de conferințe le va propune să mediteze și să afle mai multe despre cele „Trei chipuri

ale Dumnezeieștii Judecâți”. Părintele Profesor universitar doctor Picu Ocoleanu de la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Craiova va pune în discuție tema „Poruncă și tămăduire”, iar Ieromonahul Dionisie Ignat, duhovnicul monahiilor de la mănăstirea „Sfântul Proroc Ilie” din localitatea Albac va înfățișa auditoriului tema „Care sunt roadele suferinței”, pentru ca în săptămâna ce va urma, un alt mult așteptat invitat, Ieromonahul Ioan Cojanu, starețul mănăstirii „Sfântul Ioan Botezătorul” din Alba-Iulia, să ne dea răspunsuri la întrebarea „Cât mai suntem noi creștini?”. În ultima, cea de-a șasea săptămână de conferințe, Părintele Florin Șerbănescu va dezbate subiectul „Valorile tradiționale de cultură – spiritualitate și istorie în context contemporan”. Toate întâlnirile duhovnicești vor începe de la ora 20.00, după slujba vecerniei de la Catedrala din Cluj, și se vor desfășura în incinta aulei Facultății de Chimie. Detaliile despre locația conferințelor vor fi anunțate din timp de către organizatorii ASCOR.

Întâlniri cu personalități din domeniul culturii, istoriei, științei

Aidoma tradiției noi înfiripate din timpul Postului Crăciunului, și în perioada Postului Paștelui, în fiecare zi de luni, după slujba Maslului oficiată la Biserica Studenților, vor fi organizate întâlniri cu personalități din diverse domenii. Printre invitați vor fi regizori, istorici, scriitori etc. Istoricul Adrian Petcu, cel care a cercetat numeroase dosare de arhivă, va deschide șirul acestor seri cu subiectul „Duhovnici români în vremea comunismului: Chipul Părintelui Arsenie Boca mai puțin cunoscut”, tema fiind abordată prin prisma documentelor inedite pe care le-a descoperit cercetătorul, făcându-se referire în mod deosebit la corespondența duhovnicilor din anii '50. Regizorul Nicolae Mărgineanu, un oaspete drag al comunității Bisericii Studenților, va prezenta un nou film documentar la care a lucrat în ultima vreme în colaborare cu jurnalistul și realizatorul de emisiuni radiofonice, Ion Costin Manoliu. Ulterior, organizatorii acestor seri culturale vor anunța invitații care vor confirma prezența lor.

Pelerinaje pe jos

În timpul Postului Paștelui, în cea de-a cincea săptămână, se va organiza tradiționalul pelerinaj pe jos de la Iclod la Mănăstirea Nicula.

Drumeția duhovnicească adună an de an tot mai mulți pelerini, numărul lor atingând sute de participanți. Acesta este cel mai

parcursul acestui an universitar. În luna februarie, au fost întâlniri în care s-a învățat să se confecționeze măștișoare prin tehnica aplicării șervețelului. De asemenea, s-au deprins diferite metode de împletire a părului, s-a brodat cu mărgelile, s-au confecționat felicitări, s-au cusut ii, s-a sculptat și s-a bătut toaca.

rea trupească după o lungă perioadă de inactivitate din timpul sezonului rece, mediciniștii i-au provocat în sensul bun pe tinerii dornici de a-și refăce condiția fizică.

Astfel, ei le propun iubitorilor de sport drumeții pe trasee scurte, plimbări în natură, călătorii cu bicicleta, ședințe de înot, meciuri

de fotbal, volei și baschet, precum și diferite categorii de jocuri interactive desfășurate în aer liber. Toate acestea se vor desfășura în perioada caldă ce urmează, detaliile fiind stabilite în funcție de disponibilitatea și preferințele participanților.

Ateliere de lucru manual, specifice pentru perioada pascală

Atelierele de lucru manual nu și-au întrerupt activitatea pe tot

parcursul acestui an universitar. În luna februarie, au fost întâlniri în care s-a învățat să se confecționeze măștișoare prin tehnica aplicării șervețelului. De asemenea, s-au deprins diferite metode de împletire a părului, s-a brodat cu mărgelile, s-au confecționat felicitări, s-au cusut ii, s-a sculptat și s-a bătut toaca.

În perioada pre-pascală, se va desfășura din nou atelierul de încondeiat ouă. Dacă anii precedenți atelierul se adresa tinerilor, atunci anul acesta și câțiva copii și-au manifestat interesul pentru deprinderea diferitor tehnici în decorarea ouălor.

Alte activități

Din activitățile ASCOR organizate la început de primăvară nu vor lipsi vizita la azilul de bătrâni, ieșirile în natură cu elevii de la Liceul pentru deficienți de vedere, agapele frățești, organizarea „Marșului pentru Viață”, organizarea de tabere scurte pentru copii și pentru adolescenți, dar și multe alte evenimente spontane la care tinerii ASCOR iau parte cu mult drag și cu multă dăruire.

Demostene Andronescu, Peisaj lăuntric. Versuri din închisoare

Bogdan Herțeg

Poezia este o ardere de sine pentru orișicine, darămite pentru cei adânciți în frig și în foame, în întuneric, umezeală, boli, lovituri și suspine. Când trupul se stinge, ce ține aprins rugul creației? Sufletul se aprinde, scânteie urcând și scoborând pe scara de cremene a căutării rostului unei suferințe ce pare absurdă. Iar arderea sufletului nu rămâne în van, încălzește trupul și alungă din întunericul celulei care

trece neîncetat și pe nesimțite prin pereții pieptului cercând să întunece inima. În acest rostogol al existenței începe dialogul cu Domnul, strigătul înțarcatului care devine poet, nu ca să o aibă o meserie, ci pentru a nu muri. Și acest poet, eliberat de canoane și

manuale, de critici și simpozioane, își ține trupul și mintea în iad, pentru a-și înălța inima pe treptele nădejdi. Și tot acest efort, unit uneori cu rugăciunea, izbește în geometria și-n geografia profundă, forțând matricea interioară să iasă din bidimensionalitate, să treacă din platitudine în verticalitate. Tot peisajul interior se schimbă. Aici se naște *Peisajul lăuntric* al poetului Demostene Andronescu: „Iar prin rana-mi sângerândă,/ Ca printr-o spărtură,/ A țâșnit o rază blândă/ De lumină pură,/ Ce-nvelindu-mă în toate,/ Mătăsoasă, moale,/ A dat vieții mele plate/ Sensuri verticale” (din *Prefacere*).

Spre deosebire de poezia religioasă luminoasă, în stihurile domnului Demostene Andronescu aflăm mâl, beznă, buruiene, pietre zvârlite, doruri neîmplinite, regrete, spini ai îndoielii, răni, dureri, regrete. E dovada unui efort de curățire interioară în fântânile sufletului, acolo unde nu mulți căutam.

În interviuri Demostene Andronescu spunea că a compus poezie dintr-un preaplin sufletesc. Dar adeseori a amintit cât de importantă era circularitatea poeziilor prin temnițele comuniste. Versurile erau împărțite, căci poezia nu e numai pentru sine, ea este și pentru ceilalți. Prin poezie sufletul își poate potența și manifesta iubirea pentru aproapele. Această funcție a actului poetic e mai evidentă în poezia închisorilor. Prin ea, colegii de celulă nu mai rămân simpli vecini, devenind cei de aproape, părtași la același luminos sens vertical. Și nu este vorba de un fenomen de autosugestie colectivă, căci apropierea dintre suflete prin poeziile ancorate în Adevăr reduce orice distanță, trecând peste munți și peste văi, peste ani și clipe, trecând prin pereții multor închisori, indiferent de natura lor. O dovadă este apropierea vie dintre unele versuri ale lui Demostene Andronescu și jurnalul lui Vasile Motrescu, un partizan ce-și aprinsese sufletul în ținuturile Bucovinei. Dumnezeu este mediul comunicant al zidirii Sale în mult mai mare măsură decât cultura sau istoria, punându-i laolaltă pe poezii suferinței să-și fie frați.

În spatele paginilor lui Demostene Andronescu este un tânăr ce a fost închis pe nedrept. În suferință a compus și a memorat poezii. Volumul rezultat se naște într-o poetică a sincerității în care sufletul refuză să opereze cu altceva decât cu certitudini și mistere permanentizate, veșnic cercate. Durerilor surde ale interiorității nu este grăbit poetul a le da o cauză imaginată. Acest fapt este o smerenie a suferințelor plătite scump, poate cu suferințe mai mari decât cele dintâi. Dar este singura cale spre o înțelegere reală: „Lunatic suflet, spune ce te doare/ De-ți risipești abia deschisa-ți floare,/ Petală cu petală, vântului?!/ [...] Ți-e dor de cer, de pământesc și-e dor?/ Vrei sfânt să treci prin viață, vrei lumește?/ Hai, suflete nemângâiat, vorbește/ Și te-o aprinde asemeni stelelor!” (din *Îmi plânge sufletul ca un copil*).

În sinceritatea brută a idealurilor și a dorurilor pe care tânărul încarcerat nu dorește să și le ucidă, poezia devine o armă folosită în luptă. E o luptă nebună, însă nebunia lui o cere de Sus: „Unde-s nebunii, unde ni-s nebunii?/ E, Doamne, lumea plină de cuminiți [...]/ O, Doamne, Doamne, unde-s Don Quijoții?/ E lumea plină de-alde Sancho Panza” (din *Unde-s nebunii?*). Lupta, revolta, nu este atât împotriva Domnului, cât împotriva lumii; și nu atât împotriva lumii, cât împotriva raportării noastre la lume. Versurile devin urmele luptei sufletului și a trupului cu o lume decăzută. Cei care urmează decăderii sunt scutierii ei, mai mult sau mai puțin orbiți. Puțini sunt cei care dureros se rup de vraja dulce, intrând în vederea lumii așa cum este ea în fapt. Atunci se vede finalitatea eshatologică a lumii în care a biruit Hristos și apare mulțumirea: „Îți mulțumesc, lume!/ Îți mulțumesc pentru spini cu care/ mi-ai presărat cărarea,/ Pentru îndârjirea cu care te-ai împotrivit/ urcușului meu” (*Înceiere*).

Lumea în care suntem se desfășoară ca să o depășim, ca să fim părtași biruinței Mielului, căci lipsurile acestei lumi preexistă în sufletul răzvrătit. Adam și Eva au greșit în Rai, nu în lume. În schimb, prin lucrarea Sfintei Treimi lumea i-a ajutat să primească Învierea, cu un rest de suferință care în iubirea dumnezeiască s-a topit: „Fărâma de suflet rămasă din lupta cu tine/ O dăruiesc începutului,/ Începutului sfânt de la care-am pornit/ Și la care mă întorc” (*Înceiere*).

Dar sufletul ce curge prin lume e fluidic – acum se înțelepțește, acum uită. În căderile lui are nevoie de învieri personale succesive, de alte și alte poezii și rugăciuni.

Echipa: Tatiana Onilov, Andrei Mitrică, Gabriela Bulgaru, Ana-Maria Neag, Dana Filaropol, Andreea Micu, Iulia Anamaria Mureșan, Oana Laura Dăgă, Romina Sopoian.

Adresa ASCOR:
Biserica din Hașdeu 45
Cluj-Napoca

Redacția FILOCALIA:
Piața Avram Iancu, nr. 18,
Cluj-Napoca
Fax: 0264/595 300
revista.filocalia@yahoo.com

ISSN: 1224-0567